

Analýza hospodaření obce Kateřinice

Lenka Běťáková

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka Běťáková**
Osobní číslo: **M15010**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza hospodaření obce Kateřinice**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

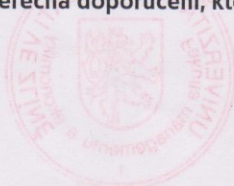
I. Teoretická část

- Vypracujte kritickou rešerši literárních zdrojů týkající se problematiky hospodaření obce.

II. Praktická část

- Vypracujte analýzu hospodaření obce Kateřinice s využitím rozpočtových a účetních výkazů.
- Na základě provedené analýzy zhodnoťte hospodaření obce Kateřinice a navrhněte závěrečná doporučení, která povedou k jeho zlepšení.

Závěr

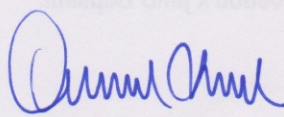
Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

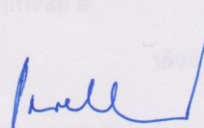
KNÁPKOVÁ, Adriana, PAVELKOVÁ Drahomíra a Karel ŠTEKER. Finanční analýza. Komplexní průvodce s příklady. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada, 2017, 228 s. ISBN 978-80-271-0563-2.
OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví. Praha: C.H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 8072610864.
ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER. Public finance. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010, 595 s. ISBN 978-0-07-351135-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Anežka Vršovská**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **15. prosince 2017**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2018**

Ve Zlíně dne 15. prosince 2017

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitelka ústavu

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípoště-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

13.5.2018

Jméno a příjmení:

LENKA BĚTÁKOVÁ

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu hospodaření s majetkem obce Kateřinice, tedy na analýzu struktury majetku samotného a zdrojů jeho financování. Cílem práce bylo zhodnocení dosažených poznatků. Zvolený problém byl řešen pomocí nástrojů finanční analýzy (např. horizontální a vertikální analýzy či analýzy poměrových ukazatelů), z jejichž výsledků bylo provedeno vyhodnocení obecního hospodaření. Následné doporučení může být zdrojem informací pro zastupitelstvo obce, které umožní učinit kroky ke zlepšení v následujících obdobích.

Klíčová slova: obec, rozpočet, účetnictví obce, majetek, finanční analýza

ABSTRACT

The Bachelor thesis is aimed for analysis of Kateřinice municipality management with their properties, this means to analyse structure of assets and liabilities. The goal of this thesis was evaluation of gained facts. Chosen challenge was solved by using tools of financial analysis, e.g. profitability ratios etc. From the results of analysis was made the evaluation of municipality's economy. The recommendation can be source for municipality management to make some changes to improve their position for upcoming seasons.

Keywords: municipality, budget, accounting of municipality, property, financial analysis

Poděkování

Na tomto místě se patří poděkovat zaměstnancům obecního úřadu v Kateřinicích za poskytnutí informací potřebných pro zpracování této bakalářské práce.

Dále poděkování směřuji své rodině, která mne po celou dobu studia podporovala.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	12
1.1 KRAJSKÁ SAMOSPRÁVA.....	12
1.2 OBECNÍ SAMOSPRÁVA	13
1.2.1 Působnost obce.....	13
Samostatná působnost.....	13
Přenesená působnost.....	13
1.2.2 Orgány obce	14
1.2.3 Účetnictví obce.....	14
Účetní výkazy	15
2 ROZPOČET OBCE	17
2.1 SESTAVENÍ ROZPOČTU.....	17
2.2 PŘÍJMY A VÝDAJE ROZPOČTU OBCE	18
2.2.1 Účtování o příjmech a výdajích	19
2.3 ZÁVĚREČNÝ ÚČET	20
3 FINANČNÍ ANALÝZA	21
3.1 ZDROJE DAT PRO FINANČNÍ ANALÝZU	22
3.2 UKAZATELE A METODY FINANČNÍ ANALÝZY	22
3.2.1 Horizontální analýza	22
3.2.2 Vertikální analýza	22
3.2.3 Poměrové ukazatele	23
Ukazatele likvidity.....	23
Ukazatele zadluženosti a finanční struktury.....	24
3.2.4 Další ukazatele	25
II PRAKTICKÁ ČÁST	26
4 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	27
4.1 SWOT ANALÝZA OBCE	27
5 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE	29
5.1 ANALÝZA ROZVAHY.....	29
5.1.1 Analýza aktiv	29
Stálá aktiva.....	29
Oběžná aktiva	30
5.1.2 Analýza pasiv	32
Vlastní kapitál	32
Cizí zdroje.....	34
5.2 ANALÝZA VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY	35
5.2.1 Analýza nákladů.....	35
5.2.2 Analýza výnosů	36
5.3 ANALÝZA ROZPOČTU OBCE	38
5.3.1 Rozpočtové příjmy	38
5.3.2 Rozpočtové výdaje	40

5.4	JEDNOTLIVÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	43
5.4.1	Likvidita	43
5.4.2	Zadluženost a dluhová schopnost.....	44
6	ZHODNOCENÍ SITUACE A DOPORUČENÍ	47
	ZÁVĚR	51
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	52
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	54
	SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	55
	SEZNAM TABULEK.....	56

ÚVOD

Práce si klade za cíl vypracovat na základě finanční analýzy hospodaření obce Kateřinice za období 2014–2017 doporučení podle zjištěných závěrů. Důvodem zpracování je odhalení finančního zdraví a posouzení hospodaření.

V teoretické části je nejdříve vysvětleno členění územní samosprávy České republiky, poté se zaměřuje pouze na obce, což je pro bakalářskou práci podstatnější, je zde popsána i právní úprava účetnictví obce. Dále obsahuje informace o rozpočtu obce a příkladné účtování vybraných problémů, v neposlední řadě též nechybí informace o finanční analýze. Všechna odborná literatura použitá v této části práce i legislativní dokumenty dostupné z internetových zdrojů jsou řádně citovány.

Nepostradatelnou součástí práce je praktická část, navazující na teoretickou, obsahující zejména data zpracovaná a získaná ze zdrojů pro vypracování finanční analýzy, a to především výkazů obce Kateřinice. Je rozdělena do částí podle jednotlivých analyzovaných účetních výkazů. Závěrem jsou veškeré poznatky shrnuty a z nich vypracovány návrhy možných opatření, které může zastupitelstvo obce využít ke zlepšení svého hospodaření.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je analyzovat dostupná data a vytvořit hodnocení k hospodaření obce Kateřinice. Především pro obecní zastupitelstvo by mohlo být téma důležité, jelikož závěrečné doporučení může být podkladem pro případná opatření či změny v jeho hospodaření. Zároveň je důležité i pro mne, protože zde žiji celý život a zajímá mě, jak si obec, kterou dobře znám z jiných hledisek, stojí v hledisku ekonomickém.

Samotná bakalářská práce se skládá ze dvou částí, a to teoretické a praktické. V teoretické části především zpracuji literární zdroje o územně správních celcích (převážně obcích) a jejich hospodaření, účtování a financích, dále o finanční analýze a metodách jejího výpočtu. Získané informace shrnu do uspořádaného celku, poznatky z teoretické části použiji v části praktické. Zde využiji metodu analýzy dokumentů, a to především výkazu zisku a ztráty, rozvahy a rozpočtu obce. K tomu budou použity metody a ukazatele finanční analýzy, např. poměrové ukazatele. V neposlední řadě bude použita syntetická metoda, která si klade za cíl spojovat části do celku. V této práci to znamená, že závěrem z dosažených informací vytvořím doporučení a návrhy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

Územní samosprávou se podle Markové rozumí právo a schopnost územních orgánů řídit tu část veřejných záležitostí, kterou jí vymezí zákon. Ústava ČR rozděluje územní samosprávu na dva celky: vyšší a základní. Vyšším územním samosprávním celkem (ÚSC) je kraj, základním územním správním celkem je obec, jež je vždy součástí toho vyššího. ÚSC jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou vlastnit svůj majetek a hospodařit dle vlastního rozpočtu. (Marková, 2000, s. 18; Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů).

Mezi práva či povinnosti územní samosprávy patří například:

- koordinování činnosti ekonomických subjektů na svém území;
- koordinování činnosti měst a obcí, stejně jako jejich sociálně ekonomický rozvoj (na regionální úrovni)
- ochrana krajiny a jednotlivých složek životního prostředí;
- zvelebování a efektivní využívání vlastního majetku;
- spolupráce se státem. (Peková, 2004, s. 31)

1.1 Krajská samospráva

Kraj (vyšší územní samosprávný celek) zabezpečuje potřeby a uspokojuje veřejné zájmy na úrovni regionu. Do činností, které by kraj měl vykonávat, patří především uspokojování potřeb svých občanů. Zde můžeme zařadit sociální péči, vzdělávání, dopravní infrastrukturu a ostatní aktivity, které si lze pod pojmem veřejný zájem představit (Marková, 2000, s. 41).

Vyšších územních samosprávných celků se v České republice nachází celkem 14, včetně hlavního města Prahy, každý kraj má své sídlo. Ke vzniku krajů v této podobě došlo Ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, který nabyl účinnosti 1. ledna 2000.

Zákon o krajích, vymezuje působnost kraje (samostatná či přenesená), jeho hospodaření či spolupráci s ostatními kraji (sdružování do tzv. mikroregionů).

Dále mj. vymezuje orgány VÚSC, mezi které patří zastupitelstvo, rada kraje, hejtman kraje a krajský úřad. Zastupitelstvo a rada kraje může zřizovat další orgány k podpoře své činnosti (výbory a komise). (Zákon č. 129/2000 Sb.)

1.2 Obecní samospráva

Obecní samospráva (základní územní samosprávný celek) podle Kadečky (2007, str. 134) uspokojuje a chrání lokální veřejné zájmy, pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Obec je podle Zákona o obcích vymezena jako základní územní samosprávné společenství občanů, které tvoří územní celek a je omezeno hranicí území obce, což patří mezi základní ústavní znaky obce. Zde mimo jiné patří i ekonomická samostatnost obce.

Tento zákon (o obcích) dále zmiňuje druhy obcí, které se v ČR vyskytují. Jedná se o obce, města, městyse a statutární města. Nesmíme zapomenout na hlavní město Prahu, protože na něj se tento zákon nevztahuje, poněvadž je o něm pojednáváno v samostatném zákoně (Zákon č. 128/2000 Sb.).

1.2.1 Působnost obce

Kadečka (2007, s. 135) ohledně působnosti zmiňuje tzv. východiska obecního zřízení. V ČR existuje smíšený systém místní samosprávy, čímž se rozumí, že obce mimo vlastní působnosti (samostatné) vykonávají též přenesenou působnost.

Samostatná působnost

Touto působností se rozumí vykonávání záležitostí stanovených v zákoně o obcích či zvláštních zákonech, vyhláškách a jinými právními předpisy vydanými na základě zákona. Z toho vyplývá, že obec může konat dle svého uvážení, ale vždy se musí řídit v mezích zákona. Do činností samostatné působnosti obce dle zákona o obcích spadá například zakládání/zřizování právnických osob či organizačních složek pro výkon této působnosti, hospodaření obce, sestavování rozpočtů, územních či regulačních plánů. Dle jiného zákona se do samostatné působnosti můžou řadit zejména místní poplatky (Provazníková, 2015, s. 29).

Přenesená působnost

Přenesenou působností je míněn výkon státní správy přímo na území obce, ovšem jedná se o takovou státní správu, kterou výslovně stanoví zákon (Kadečka, 2007, s. 136). Dle již tolikrát zmiňovaného zákona o obcích se dá tato působnost rozdělit do tří stupňů: základní rozsah přenesené působnosti obce, dále se jedná o obec s pověřeným obecním úřadem a posledním stupněm je obec s rozšířenou působností, do jejichž kompetence spadá například evidence obyvatel či vydávání občanských a řidičských průkazů (Provazníková, 2015, s. 29).

Za výkon státní správy přísluší obcím „příspěvek“, jehož výše se určuje každý rok v Zákoně o státním rozpočtu. Pro rok 2018 byl tento příspěvek oproti roku 2017 o 5 % navýšen (Zákon č. 474/2017 Sb.).

1.2.2 Orgány obce

Aby obec mohla vykonávat svou činnost, potřebuje ke správnému chodu jisté orgány. Prvním orgánem je **zastupitelstvo**, jehož počet členů je stanoven podle obyvatel obce, jedná se o vrcholný orgán, jehož náplní je například schvalování rozpočtu, popř. rozhodování o jeho změnách. Výkonným orgánem je **rada obce**, která se však nevolí, pokud počet členů zastupitelstva nepřesahuje 15 osob (Marková, 2000, s. 23). V tomto případě by její funkci vykonával **starosta**, jenž je volen ze členů zastupitelstva. Starosta za výkon své funkce odpovídá právě zastupitelstvu a obec jako takovou navenek zastupuje. **Obecní úřad**, který je tvořen starostou, místostarostou a jinými zaměstnanci obce, kteří jsou do obecního úřadu zařazeni, plní aktivity, které mu byly uloženy zastupitelstvem (popř. radou obce). Při přenesené působnosti obecní úřad dále vykonává státní správu. Mezi orgány obce zákon o obcích řadí též **zvláštní orgány** či komise – například sociální či inventární (v rámci výkonu přenesené působnosti). (Kadečka, 2007, s. 137)

1.2.3 Účetnictví obce

Štohl a Klička (2013, s. 9) definují účetnictví jako *písemné zaznamenávání informací o hospodářských jevech podniku, a to v peněžních jednotkách*. Jedná se tedy o systém podávající informace o účetní jednotce a o stavu, popř. pohybu jejího majetku za určité období. Účetnictví samo o sobě je upraveno Zákonem o účetnictví, který však neobsahuje definici, ale stanovuje rozsah a způsob jeho vedení, popř. určuje požadavky na jeho průkaznost. Podmínky pro vedení účetnictví a způsob vykazování účetních výkazů obce (a dalších vybraných účetních jednotek) stanoví především **Vyhláška č. 410/2009 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. V příloze této vyhlášky lze najít směrnou účtovou osnovu, jejíž členění je pro dotčené účetní jednotky závazné. Ministerstvo financí dále vydává **České účetní standardy**, jejichž vydávání je stanoveno §36 zákona o účetnictví. ČÚS č. 701 až 710 blíže popisují účetní metody a postupy účtování obcí, což zajišťuje lepší srovnatelnost účetních závěrek (Zákon č. 563/1991 Sb.). Poslední novelizace většiny (osmi) standardů proběhla v roce 2015, účinnosti nabyly 1. ledna 2016.

Účetní výkazy

Vzory jednotlivých výkazů jsou obsaženy v příloze prováděcí vyhlášky č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Velice důležitým výkazem, který tvoří účetní závěrku a je dobrým podkladem pro finanční analýzu, je **rozvaha**. Rozvaze se též říká bilance a jejím úkolem je podávat informace o struktuře majetku (aktiva) a zdrojích jeho financování (pasiva). Vždy obsahuje běžné a minulé období, strana aktiv je navíc rozdělena v běžném období na sloupce brutto, korekce a netto (vizte tabulku níže). Položky Aktiva celkem v netto hodnotě a Pasiva celkem se musí rovnat, což je základním balančním principem (Vyhláška č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Tabulka 1 Zjednodušená rozvaha ÚSC

AKTIVA	Běžné období			Min. období (Netto)	PASIVA	Běžné období	Minulé období
	Brutto	Korekce	Netto				
A. Stálá aktiva					C. Vlastní kapitál		
I. Dlouhodobý nehmotný majetek					I. Jmění účetní jednotky a upravující položky		
II. Dlouhodobý hmotný majetek					II. Fondy účetní jednotky		
III. Dlouhodobý finanční majetek					III. Výsledek hospodaření		
IV. Dlouhodobé pohledávky							
B. Oběžná aktiva					D. Cizí zdroje		
I. Zásoby					I. Výdajové účty rozpočtového hospodaření		
II. Krátkodobé pohledávky					II. Rezervy		
III. Krátkodobý finanční majetek					III. Dlouhodobé závazky		
					IV. Krátkodobé závazky		
Aktiva celkem					Pasiva celkem		

Zdroj: Vyhláška č. 410/2009 Sb., vlastní zpracování

Účelem **Výkazu zisku a ztráty** je vykazování výnosů, nákladů a výsledku hospodaření dle uspořádání podle prováděcí vyhlášky č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. VZZ vykazuje konečné zůstatky na syntetických účtech nákladů a výnosů a výsledek hospodaření před zdaněním k rozvahovému dni. Na rozdíl od výkazu zisku a ztráty, který sestavují „obyčejné“ účetní jednotky, má tento výkaz 4 sloupce – běžné i minulé období obsahuje jak hlavní činnost, tak činnost hospodářskou (tu, ve které může dosahovat zisku). Do nákladů lze zařadit např. spotřebu energie, materiálu nebo i tvorbu fondů, úroky či silniční daň. Na straně výnosové jsou vykazovány např. výnosy z prodeje služeb, zboží, popř. pozemků, ale i výnosy z úroků nebo místních poplatků.

Dalším výkazem, jenž obce vykazují, je **Příloha**. Ta obsahuje doplňující informace, které jsou obsaženy ve výkazech účetní závěrky. Veškeré uspořádání a označení položek je stanoveno vyhláškou. Zpravidla obsahuje údaje a stav prostředků na podrozvahových účtech, dále údaje o tvorbě fondů, doplňujících informacích k položkám přehledu o peněžních tocích či změnách vlastního kapitálu, pokud tyto poslední dva výkazy sestavuje (vizte níže). Má podobu tabulky, do které jsou doplňovány vyžadované textové i peněžní informace, popř. i stav na účtech ke dnu sestavení, např. u podrozvahových účtů v běžném i minulém období, u různých fondů pouze v běžném období, ale včetně počátečního a konečného stavu (Vyhláška č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Mezi vykazované dokumenty také řadíme **Výkaz o peněžních tocích a Výkaz o změnách ve vlastním kapitálu**. Výkaz cash flow sleduje skutečné peněžní příjmy a výdaje, které byly za účetní období uskutečněny. Výkaz změn podle Knápkové a kol. vlastního kapitálu poskytuje přesnější informace o převodech, které ovlivnily velikost či strukturu VK (2017, s. 21). Oba přehledy mají svou zákonem, popř. vyhláškou, předepsanou podobu. Obce (případně jiné vybrané účetní jednotky) přehled o peněžních tocích a změnách vlastního kapitálu sestavovat nemusí, pokud nepřesáhnou jejich aktiva hodnotu 40 milionů Kč a zároveň úhrn ročního obrátu hodnotu 80 milionů Kč. Tato novela zákona o účetnictví z r. 2010 se týká většiny malých obcí (Obec účtuje, 2010).

2 ROZPOČET OBCE

Výše bylo řečeno, že obce jakožto součást ÚSC má dle zákona právo vlastnit majetek a hospodařit s ním dle svého uvážení. Zákon o obcích hovoří o hospodaření jasně: „*Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonom vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.*“ (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Právě rozpočet obce, popřípadě roční rozpočet, je podle Otrusinové a Kubíčkové rozhodujícím nástrojem finančního hospodaření ÚSC. Takový roční rozpočet (tzn. na kalendářní rok) vychází z rozpočtového výhledu, který napomáhá ke stanovení střednědobého finančního plánu. Sám rozpočet slouží jako zdroj informací, dle kterého obec hospodaří v průběhu jednoho roku. (2011, s. 13). Střednědobé rozpočtování se v České republice uplatňuje od r. 2005, a to hlavně z toho důvodu, aby roční rozpočtování bylo lépe provázáno a mělo návaznost v hospodaření s rozpočtovými prostředky. Dalším důvodem je to, že rozpočtový rok je příliš krátký, protože většina smluv je uzavřena na dobu delší, než je jeden rok (Hamerníková, 2017, str. 40). O střednědobém výhledu rozpočtu hovoří především Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (přesněji v § 3), kde se například zmiňuje proces sestavení, který vychází právě z uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků a jenž se zabývá dobou 2 až 5 let po roce sestavení rozpočtu ročního. Měl by obsahovat údaje o příjmech a výdajích, dlouhodobých závazcích a pohledávkách, finančních zdrojích dlouhodobě realizovaných záměrů. Obec má povinnost zveřejnit jak návrh, ke kterému se mohou vyjádřit občané, tak i samotný střednědobý výhled.

2.1 Sestavení rozpočtu

Rozpočet má být sestavován jako vyrovnaný, existují však dva jiné případy, které mohou nastat. **Přebytkový** rozpočet je schválen tehdy, když příjmy z aktuálního roku jsou plánovány k užití až v následujících obdobích, popř. jsou určeny jako splátka jistin úvěrů pocházejících z předchozích let. Naopak **schodkový** rozpočet je možno schválit jen v případě, když ho bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let, nebo půjčkou zabezpečenou smluvně, popř. úvěrem nebo například návratnou finanční výpomocí (Zákon č. 250/2000 Sb.). Podle Pekové (2004, s. 204) by se dlouhodobě schodkový rozpočet měl analyzovat, jelikož je pro obec nežádoucí. Jedním z důvodů dlouhodobě schodkového rozpočtu může být např. finanční nedostatečnost na výkon státní správy. Rozpočet má především obsahovat příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace (jako například tvorbu či použití

peněžních fondů), které probíhají v rámci rozpočtu. Zpracovává se podle **rozpočtové skladby** stanovenou vyhláškou Ministerstva financí, vztahuje se na plánované a skutečné operace v obecním rozpočtu. Tato vyhláška stanoví druhy třídění příjmů a výdajů a jejich hlediska. Orgány ÚSC projednávající schválení rozpočtu se jí musí řídit a ono třídění musí vypovídat závazné ukazatele, které posléze dodržují výkonné orgány při hospodaření dle rozpočtu (Zákon č. 250/2000 Sb.). Vyhláška tedy stanoví třídění odpovědnostní, druhové, odvětvové, konsolidační, dále podkladové, prostorové a nástrojové (tyto tři tvoří tzv. zdrojové třídění), pokračuje doplňkovým, programovým, účelovým, strukturálním a transferovým tříděním. Takto jsou příjmy a výdaje tříděny od ledna 2018, kdy došlo k poslední novele Vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů, a to Vyhláškou č. 12/2018 Sb. (Ministerstvo financí, 2018).

Proces rozpočtování obce nelze brát na lehkou váhu. Celý rozpočtový proces může trvat až 2 roky a začíná sestavením návrhu, což bývá nejdůležitější složkou. Musí se co nejpřesněji odhadnout či spočítat obě strany rozpočtu (jak příjmy, tak výdaje). Následuje projednání a schválení návrhu rozpočtu a poté jeho realizace. Na to navazuje průběžná kontrola, v případě změn se provádí rozpočtová opatření evidovaná v časové posloupnosti. Rozpočtovým opatřením se rozumí např. přesun rozpočtových prostředků nebo použití nových nepředvídaných příjmů k úhradě nepředvídaných výdajů. Pokud dojde k nevyužití rozpočtových prostředků a vznikne-li přebytek finančního hospodaření obce, tento přebytek nepropadá, a naopak se převádí do dalšího roku (Otrusinová, Kubíčková, 2011, s. 16).

2.2 Příjmy a výdaje rozpočtu obce

Příjmy a výdaje vstupující do rozpočtu obce se dají třídit, což je umožněno rozpočtovou skladbou. Podle rozpočtové skladby obce vytváří rozpočet běžný a kapitálový, vzájemný vztah obou rozpočtů spočívá v tom, že v případě přebytku běžného rozpočtu může být tento stav převeden do kapitálového rozpočtu, v případě schodku lze převést prostředky ke krytí z kapitálového rozpočtu (Peková, 2004, s. 203). Zároveň Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů vyjmenovává příjmy a výdaje, které může obec ve svých výkazech evidovat, ty se vesměs shodují s rozdělením běžného a kapitálového rozpočtu – v zákoně jsou vypsány obecně. Do kapitálové rozpočtu lze zařadit například příjmy z půjček či prodeje majetku, na výdajové straně stojí např. výdaje na investice, splátky dříve přijatých půjček či právě krytí deficitu běžného rozpočtu. Běžný rozpočet sestává z běžných příjmů a výdajů, které se obvykle pravidelně každý rok opakují a vztahují se k rozpočtovanému roku

(Provazníková, 2015, s. 60). Přehled příjmů a výdajů spadajících do běžného rozpočtu naleznete níže (tabulka č. 2).

Tabulka 2 Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Daňové <ul style="list-style-type: none"> ○ svěřené daně ○ sdílené daně ○ místní daně ○ správní poplatky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ všeobecné veřejné služby ○ vzdělání ○ péče o zdraví ○ bydlení ○ komunální služby ○ ostatní běžné výdaje (pokuty) ○ placené úroky ○ veřejný pořádek
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedaňové <ul style="list-style-type: none"> ○ uživatelské poplatky za služby ○ příjmy z pronájmu majetku ○ zisk z podnikání 	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Přijaté transfery <ul style="list-style-type: none"> ○ běžné dotace státního rozpočtu, popř. státních fondů ○ od územních rozpočtů (kraje) ○ ostatní běžné příjmy (dary) 	
Saldo – přebytek	Saldo – schodek

Zdroj: Provazníková, 2015, str. 61, vlastní zpracování

2.2.1 Účtování o příjmech a výdajích

Účtování ÚSC je v podstatě stejné jako u jiných účetních jednotek, jen některé účty ve směrné účtové osnově se liší. Například bankovní účty územních samosprávných celků se evidují ve skupině 23, protože účtová skupina 22 je určena pro organizační složky státu. Uvedu příklad účtování běžného výnosového úroku – na straně Má dáti účet 231 - Zákl. běžný účet ÚSC, na straně dal 662 - Úroky. Pokud se pustíme do „složitějšího“ případu – Příjem z dlouhodobého pronájmu nemovitosti v částce celkem 60, ročně 20:

Popis operace	Částka	MD	D
Předpis podrozvahové podmíněné pohledávky	60	934	999
Vystavená faktura za nájemné bez DPH	20	311	603
Příjem ročního nájemného	20	231	311

V dalším roce by se 2. a 3. operace opakovala, v posledním roce by navíc došlo k odúčtování z podrozvahového účetnictví – MD 999 - Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům / D 934 – Dlouhodobé podmíněné pohledávky z jiných smluv (Máče, 2013, s. 151).

Dále uvedu příklad účtování výdajů, např. běžného poplatku za vedení účtu – účtuje se na stranu Má dáti nákladového účtu 569 - Ostatní finanční náklady a na stranu Dal účtu 231 - Zákl. běžný účet ÚSC. Podmíněný závazek je účtován obdobně jako pohledávka, je to však účet pasivní, tudíž bude jeho vznik účtován na straně Dal 974 - Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv souvztažně s účtem 999 (Vyrovnávací účet). Příkladem může být poskytnutí transferu z rozpočtu obce pro svou příspěvkovou organizaci:

Popis operace	Částka	MD	D
Schválení transferu (zařazení do podrozvahy)	500	999	974
Předpis závazku vůči příspěvkové organizace	500	572	349
Výpis z bankovního účtu – převod prostředků	500	349	231
Odúčtování z podrozvahy	500	974	999

Popis použitých účtů: nákladový účet 572 - Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery, rozvahový účet 349 - Závazky k vybraným místním vládním institucím. Veškeré účtování a informace o transferech je popsáno v ČÚS č. 703 (transfery).

2.3 Závěrečný účet

Závěrečným účtem se rozumí dokument, který má podobu výkazu a sestavuje se po skončení kalendářního roku. Obsahuje údaje o ročním hospodaření – tzn. plnění rozpočtových příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích. Údaje mají mít tak podrobné členění a obsah, aby se dalo zhodnotit finanční hospodaření obce. Dále závěrečný účet též obsahuje vyúčtování finančních vztahů k rozpočtu státnímu, krajskému či státnímu fondu aj. rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Povinností obce je dát si své hospodaření za uplynulý rok přezkoumat, tento přezkum je upraven zvláště v Zákoně č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Tento přezkum, přesněji zpráva o výsledku přezkumu, je součástí závěrečného účtu při jeho projednávání (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů). Obvykle je řazen do 5 až 6 sloupců – Označení položky (třídy), Název položky a poté následují sloupce s peněžními hodnotami v Kč (Schválený rozpočet, Rozpočet po změnách a Skutečnost), popř. i sloupec s procentním plněním upraveného rozpočtu ke skutečnosti.

3 FINANČNÍ ANALÝZA

Finanční analýzou se zabývá spousta autorů, ale definice a terminologie se vesměs shodují. Jedná se o jeden z procesů finančního řízení, který hodnotí situaci podniku a poskytuje informace ke zkvalitnění rozhodování o dalších finančních aktivitách. Nezabývá se tedy pouze hospodařením minulých období, ale dokáže odhalit kladné i záporné faktory, které ho mohly ovlivnit. Knápková et al. (2017, s. 17) s Otrusinovou a Kubíčkovou (2011, s. 85) jsou za jedno s tím, že jedním z cílů finanční analýzy je prostřednictvím zjištěných dat a jejich trendů odhadnout budoucí vývoj. Dalším z cílů je poskytnutí získaných informací osobám kompetentním k rozhodování o dalším fungování, aby učinily kroky ke zlepšení situace, jakožto osobám, které jsou jakýmkoli způsobem s činností analyzovaného subjektu spjaty (Scholleová, 2017, s. 164).

Obvykle se finanční analýza využívá v soukromém sektoru, kde pravděpodobně má i lepší uplatnění, avšak vůbec není vyloučeno její použití v sektoru veřejném. Odborníci na analýzy financí veřejné správy nehodnotí pouze efekty vládních zdanění a výdajové činnosti, ale snaží se zjistit, co tyto aktivity způsobily (Rosen a Gayer, 2010, s. 2). **Na úrovni územní samosprávy** je finanční analýza klíčovým prostředkem řízení, a to především v oblasti finanční strategie při sestavení reálné rozpočtové ekonomiky (Peková, 2004, s. 215). V poslední době, kdy už není takový rozdíl mezi hospodařením obce a hospodařením podniku díky legislativním úpravám, je proto snazší aplikovat finanční analýzu i v této oblasti. Podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 86) existují tři kritéria posouzení finanční situace:

- Rentabilita – tou se rozumí výnosnost vloženého kapitálu (Knápková et al., 2017, s. 100). U subjektů hospodařících na základě rozpočtu je možné ji hodnotit ve formě úspory rozpočtovaných výdajů, ovšem musí být zachován rozsah i kvalita zajišťovaných služeb.
- Solventnost neboli schopnost splácet závazky. Toto kritérium je víceméně shodné s podnikatelským sektorem, jedinou věcí, na kterou je třeba brát ohled, jsou pravidelné příjmy ze státního či krajského rozpočtu. Z toho je patrné, že řízení úhrady závazků se spíše zakládá na správném časovém souladu přívodu a odvodu peněz než na shodě v jejich objemu.
- Finanční nezávislost – tento znak se odlišuje pouze v tom, že část majetku obce může být v jiném vlastnictví (např. státu). To znamená, že je možné toto kritérium využít i jako sledování poměru kapitálu k cizím zdrojům.

3.1 Zdroje dat pro finanční analýzu

K vytvoření výstupů finanční analýzy je především potřeba mít kvalitní vstupní informace. Mezi ten nejlepší zdroj se řadí **účetní výkazy**, tzn. rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow (peněžních toků), popř. i výkaz o změnách VK, a příloha. Všechny tyto zdroje poskytují informace o struktuře majetku a způsobu jeho financování, tvorbě hospodářského výsledku a dále o toku peněžních prostředků (Knápková et al., 2017, s. 21). Z každé této oblasti je možné vytvořit určitý ukazatel, který posléze pomůže objasnit situaci a vést k jejímu zlepšení. Mj. je podle Pekové (2004, s. 216) také kvalitně zpracovaná finanční analýza předpokladem účinné kontroly, kromě toho může posloužit jako podklad pro získání úvěru od banky, případně jiného peněžního ústavu.

3.2 Ukazatele a metody finanční analýzy

Do důležitých ukazatelů finanční analýzy lze zařadit **absolutní ukazatele**, kde spadají horizontální a vertikální analýza, dále **stavové** ukazatele používající data z rozvahy a **tokové** ukazatele pracující s daty z VZZ. **Rozdílové** ukazatele jsou takové, jenž byly získány z rozdílu stavových ukazatelů. Mezi nejoblíbenější metody analýzy výkazů patří bezesporu **poměrové** ukazatele, které jsou výsledkem poměru vykázaných údajů. Mezi další používané metody se řadí **pyramidové rozklady**, které zobrazí vztahy mezi jednotlivými skupinami ukazatelů, a **souhrnné ukazatele** (Knápková et al., 2017, s. 72).

3.2.1 Horizontální analýza

Při této analýze dochází k rozboru vývojových trendů, tedy ke srovnání hodnot zkoumaných položek v čase. Buď se formuluje v absolutní výši změn a zároveň jako procentní podíl oproti hodnotě výchozího roku. Při absolutním vyjádření změny dle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 92) zjistíme, o kolik se hodnota zvýšila, popř. snížila; procentní vyjádření ukazuje změnu v %:

$$\begin{aligned} \text{absolutní změna} &= \text{ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1}; \\ \% \text{ změna} &= (\text{absolutní změna} \times 100) / \text{ukazatel}_{t-1}, \end{aligned}$$

kde t označuje období.

3.2.2 Vertikální analýza

Tato metoda se využívá k procentnímu rozboru jednotlivých složek na celku. Z jejich výsledků je patrná struktura jednotlivých položek aktiv či pasiv na jejich celkovém objemu. Při

rozboru VZZ bývá zvolenou základnou (100 %) výše celkových výnosů nebo nákladů (Knápková et al., 2017, s. 71). Vzorec je tedy v podstatě jednoduchý, uvedu příklad aktiv:

$$\% \text{ podíl zvolené položky} = (\text{zvolená položka z aktiv} / \sum \text{aktiv}) \times 100.$$

Pokud analýzy bude využívat obec aj. vybraná účetní jednotka hospodařící podle rozpočtu, lze je využít i ke kontrole rozpočtového plnění. Otrusinová a Kubíčková (2011, s. 93) osvětlují tento problém tak, že ke zjištění vztahu skutečných a rozpočtovaných údajů je možno dojít jejich podílem na rozpočtovaných a skutečných hodnotách. Toto se týká vertikální analýzy, v případě horizontální analýzy by se skutečnost dala formulovat jako podíl k rozpočtované výši. Některé obce takového procentní vyjádření využívají například při sestavování závěrečného účtu, kde lze snadno vidět plnění podle plánu a skutečnosti.

3.2.3 Poměrové ukazatele

Jak bylo řečeno, poměrové ukazatele patří k nejčteněji používaným ukazatelům z důvodu rychlé vypovídací schopnosti, umožní srovnání v čase i v prostoru (tzn. s obdobně velkými obcemi). Tyto ukazatele dávají do poměru různé položky účetních výkazů, které pak tvoří skupiny různých oblastí hodnocení finančního zdraví a ekonomiky (Scholleová, 2017, s. 176).

Ukazatele likvidity

Likvidita představuje schopnost podniku přeměnit svůj majetek na prostředky umožňující úhradu závazků. Hodnocení likvidity podává ucelený přehled zajištění úhrady pomocí prostředků, které jsou ke splacení využitelné. Pro lepší vyjádření jistoty (schopnosti úhrady) se dosazují co nejlikvidnější zdroje. Otrusinová a Kubíčková tvrdí, že v rámci hospodaření obcí je vhodné využít především ukazatele likvidity pohotové a okamžité, tedy s tím majetkem v čitateli, který disponuje největší likvidností (2011, s. 99-101). K dispozici jsou 3 ukazatele, Knápková et al. (2017, s. 94-95) uvádí tyto vzorce:

$$\text{Běžná likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky}$$

Běžná likvidita udává, kolikrát dokáží oběžná aktiva pokrýt krátkodobé závazky, je považována za ukazatel, který o schopnosti splácení vypovídá nejméně. Je to z toho důvodu, že obsahuje i aktiva, která jsou méně likvidní, proto by například nedobytné pohledávky měly být z výpočtu pro správnější výsledek odečteny. Doporučená hodnota je mezi 1,5 a 2,5 (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 100).

$$\text{Pohotov\aa likvidita} = (\text{kr\aa tkodob\aa pohled\aa vky} + \text{KFM} + \text{pen\aa \v. prostředky}) / \text{kr. z\aa vazky}$$

Z výpočtu ukazatele **pohotov\aa likvidity** jsou pro přesnějš\aa hodnotu z ob\aa žných aktiv odebrány zásoby. Doporučen\aa hodnota dosahuje rozmez\aa 1–1,5, ovšem podle odvětv\aa se m\aa že odlišovat. Je-li výsledek roven 1, sv\aa d\aa to o vyrovnanosti kr\aa tkodobých pohled\aa vek a z\aa vazk\aa. (Otrusinová a Kub\aa \vcková, 2011, s. 102).

$$\text{Okamžit\aa likvidita} = (\text{KFM} + \text{pen\aa žní prostředky}) / \text{kr\aa tkodob\aa z\aa vazky}$$

Okamžit\aa likvidita představuje onen nejpřesnějš\aa ukazatel, který obsahuje nejvíce likvidní část ob\aa žných aktiv. Doporučen\aa hodnota i pro obce je v rozmez\aa 0,2–0,7, je-li ukazatel příliš vysoký, m\aa že to značit o neúčinném využit\aa finančních prostředk\aa (Knápková et al., 2017, s. 95).

Ukazatele zadluženosti a finanční struktury

Finanční struktura naznačuje, že se jedná o rozvahovou položku pasiv, jde v podstat\aa o shodné ukazatele v oblasti využívání cizích zdroj\aa. Otrusinová s Kub\aa \vckovou (2011, s. 104) rozlišují dva typy ukazatel\aa – ukazatele zadluženosti a dluhové schopnosti.

Ukazatele zadluženosti nám říkají, jaký je podíl cizích zdroj\aa ke zvolené položce. Zadluženost\aa územních rozpočt\aa, kde spadají i obce, se dlouhodob\aa věnuje i Ministerstvo financ\aa ČR, které jejich činnosti monitoruje a vypracov\aa v\aa z nich přehledné články, obsahující tabulky a grafy, dostupné na jejich webových stránkách.

- Ukazatel věřitelského rizika

$$\text{Celková zadluženost} = (\text{cizí zdroje} / \text{celková pasiva}) \times 100$$

Ukazatel věřitelského rizika neboli celková zadluženost dává v poměr cizí zdroje a celková pasiva, jehož pomocí zjistíme, z kolika procent jsou celková aktiva (pasiva=aktiva) financována z cizích zdroj\aa. Doporučen\aa hodnota se podle Knápkové (2017, s. 88) pohybuje mezi 30 a 60 %.

- Ukazatel samofinancování

$$\text{Koeficient samofinancování} = (\text{vlastní kapitál} / \text{celková pasiva})$$

Tento koeficient představuje podíl vlastních zdroj\aa na celkových pasivech a vynásobený stem představuje podíl v procentech. V procentním vyjádření se jedná o doplňkový ukazatel k celkové zadluženosti, z toho vyplývá, že jejich součet musí být roven 100 %.

Ukazatele dluhové schopnosti měří schopnost platit náklady vzniklé v důsledku využívání cizích zdrojů. Takovým nákladem se většinou rozumí úrok ze získaného úvěru.

- Ukazatel úrokového krytí

$$\text{Úrokové krytí} = \text{zisk před úroky a zdaněním} / \text{nákladové úroky}$$

Cílem tohoto ukazatele je dle Schoellové (2017, s. 183) sdělit, kolikrát je analyzovaný subjekt schopen hradit úroky po zafinancování nákladů připadajících na hlavní činnost. Nabývají-li hodnoty ukazatele výsledky pod hranicí 1, subjekt není schopen ze své provozní činnosti náklady na cizí kapitál kryt.

- Ukazatel dluhové služby

$$\text{Ukazatel dluhové služby} = \text{dluhová služba} / \text{dluhová základna}$$

Tento ukazatel udává schopnost krytí nejen úroků, ale také splátky jistin (má-li obec nějaké). Ukazuje tedy, do jaké míry je schopna splácet veškeré náklady spojené s používáním cizích zdrojů (Ministerstvo financí, 2008). Výpočet bude vysvětlen v praktické části.

3.2.4 Další ukazatele

Mezi ukazatele používající se v municipální sféře řadíme především tyto:

- Ukazatel autarkie

$$\text{Autarkie} = \text{výnosy z hlavní činnosti} / \text{náklady na hlavní činnost}$$

Autarkie znamená míru soběstačnosti municipální jednotky, tedy jak je schopná z dosažených výnosů pokrýt své náklady. Nabízí se i ukazatel na bázi příjmů a výdajů, víme-li, že obec hospodáří podle rozpočtu, ale takto vykázané příjmy mohou obsahovat výnosy vázané na jiné období, popř. výdaje neobsahují odpisy, z toho důvodu by nebyla zachycena míra majetkové autoreprodukce. Výsledek ukazatele by se měl pohybovat nad hodnotou 1 (Kraftová, 2002, s. 101).

- Ukazatel nákladové rentability

$$\text{Rentabilita nákladů} = (\text{hospodářský výsledek} / \text{náklady na činnost}) \times 100$$

Tento ukazatel poměřuje užitečný efekt s náklady, které byly na produkci efektu (výsledku hospodaření) vynaloženy. Podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 113) platí, že čím vyšší hodnota, tím efektivnější využití prostředků. Neříká však nic o složení nákladů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec Kateřinice se nachází v Hostýnských vrších ve Zlínském kraji 9 km severozápadně od Vsetína. V katastru obce o výměře přibližně 1336 ha, jenž je převážně tvořen lesy, se nachází přírodní rezervace Dubcová s výskytem vstavačů aj. exemplářů. Kateřinice jsou protkány řadou turistických a cyklistických stezek, v zimě jsou zde vytvářeny dobré podmínky pro běžecké trasy po hřebenech místních kopců. V Kateřinicích byla rozšířená tradiční výroba metel, košů a špejlí, v současnosti je známá výrobou hokejových puků, které dodává pro olympiády a mistrovství světa v ledním hokeji. Kateřinice, kde žije přibližně 1040 obyvatel, vyhrály v roce 2014 titul Vesnice roku, což jí přineslo ještě větší prestiž než doposud. Do základní občanské vybavenosti spadá například mateřská škola a základní škola do 5. třídy, evangelický kostel, dětské bezbariérové centrum s klubovnou skautského oddílu, budova obecního úřadu společně s kulturním domem, víceúčelové hřiště i hřiště fotbalové, školní tělocvična přístupná nejen žákům. Nachází se zde mj. hasičská zbrojnice a obecní knihovna, ovšem zdravotní středisko a pošta sídlí ve vedlejší obci.

V obci působí na 8 spolků – od tělovýchovy a turistiky až po rodinné centrum a skautský oddíl. Zajímavostmi můžou být v obci působící hudební soubor Zvonky dobré zprávy zabývající se hrou na ruční zvonky, který je jediným v České republice, dále se zde například koná největší česká přespolní akce Help pořádaná místními skauty. Přibližujíc se trendům i ve sportovní sféře, na rekultivované skládce vznikl areál pro cyklisty, které láká adrenalinový sport zvaný dirt biking. V současné době probíhají investice na vybudování sociálního bydlení v areálu bývalého zemědělského družstva. Obec žije bohatým sportovním i kulturním životem, o který se starají především v obci působící spolky – za akce uvedu příklad: Kateřinický benefičák, plesy, jarmarky, florbalové turnaje a mnoho dalších.

Orgány obce jsou tvořeny 15členným zastupitelstvem, radou obce, finančním a kontrolním výborem, kulturní, sociální, inventární a mediální komisí, v neposlední řadě byla sestavena školská rada.

4.1 SWOT analýza obce

SWOT analýza se sestavuje pro vytvoření přehledu o silných a slabých stránkách vycházejících z interního prostředí, dále o příležitostech a hrozbách, které naopak vychází z vnějšího prostředí a v našem případě jsou spojené s hospodařením územně samosprávných celků. SWOT analýza obce Kateřinice je uvedena v následující tabulce:

Tabulka 3 SWOT analýza obce Kateřinice

silné stránky	slabé stránky
občanská vybavenost, umístění obce v přírodě infrastruktura, podpora spolků nakládání s odpady dostupnost služeb pro všechny složky obyvatelstva sport, kultura bezbariérový přístup do budov	absence sociálního bydlení pro seniory autobusová dostupnost černá skládka zranitelnost obce povodněmi nedostatek obecních bytů malotřídní základní škola
příležitosti	hrozby
rozvoj cestovního ruchu vytváření pracovních míst sociální bydlení využívání dotací ze SR, KR zvýšení propagace obce prostor pro veřejné setkávání	legislativní změny úmrtnost a emigrace odchod místních podnikatelů nezískání dotačních titulů nízká turistická návštěvnost nárůst vandalismu

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 1 Výhled na Kateřinice z Dubcové

5 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE

V následující kapitole dojde k analyzování účetních výkazů a rozpočtu obce Kateřinice. Nejdříve budou analyzována aktiva a pasiva z rozvahy, poté výsledovka a příjmy a výdaje z rozpočtu, závěrem dojde na jednotlivé ukazatele finanční analýzy. Rozsah práce je značně omezen, z toho důvodu budou analýzy obsahovat pouze souhrnné položky.

5.1 Analýza rozvahy

Tato část bude rozdělena na analýzu aktiv a pasiv pomocí horizontální a vertikální analýzy, jejichž výsledky jsou uspořádány do tabulek.

5.1.1 Analýza aktiv

Následující tabulka zobrazuje strukturu aktiv a jejich podíl na celkových aktivech.

Tabulka 4 Struktura aktiv a vertikální analýza ve sledovaném období (v Kč)

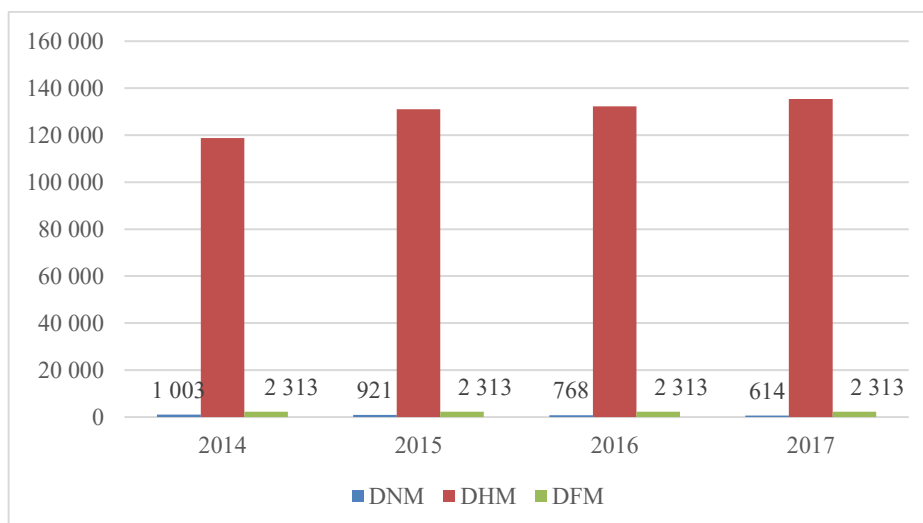
	2014	2015	2016	2017
Stálá aktiva	122 082 743	134 271 087	135 361 596	138 313 049
podíl na celku	96,0 %	96,5 %	95,3 %	94,8 %
Oběžná aktiva	5 069 849	4 835 866	6 692 462	7 663 588
podíl na celku	4,0 %	3,5 %	4,7 %	5,2 %
Celková aktiva	127 152 592	139 106 953	142 054 058	145 976 637

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z tabulky je patrné, že výše stálých i oběžných aktiv je vyrovnaná, v roce 2015 došlo k poklesu oběžných aktiv o 5 % (a naopak nárůstu stálých aktiv o 10 %). Ve zbývajících letech vykazují oběžná aktiva vzrůstající trend, stálá aktiva ve všech sledovaných letech rostla, ovšem jejich podíl na celku se od r. 2016 snižuje.

Stálá aktiva

Z níže přiloženého grafu (č. 1) je vidět, že stálá aktiva obce Kateřinice jsou tvořena především **dlouhodobým hmotným majetkem**, kde největší část tvoří stavby (bytové domy a bytové jednotky, veřejné osvětlení aj.) – pozemky (stavební, lesní aj.) a samostatné movité věci, dále nedokončený dlouhodobý hmotný majetek. Druhou položkou, jejíž výše se za celé sledované období neměnila, je **dlouhodobý finanční majetek** ve výši 2 313 000 Kč, který je tvořen jen ostatním DFM, který je tvořen akciemi a podíly ve společnostech.

Graf 1 Struktura stálých aktiv v tis. Kč

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Dlouhodobý nehmotný majetek tvoří pouze nepatrnou část stálých aktiv a sám je tvořen ostatním dlouhodobým nehmotným majetkem, tedy převážně technickým zhodnocením DNM nebo územně plánovací dokumentací.

Tabulka 5 Vertikální a horizontální analýza stálých aktiv (v %)

	2014	2015	2016	2017	15/14	16/15	17/16
SA	100,0	100,0	100,0	100,0	10,0	0,8	2,2
DNM	0,8	0,7	0,6	0,4	-8,1	-16,7	-20,0
DHM	97,3	97,6	97,7	97,9	10,3	0,9	2,3
DFM	1,9	1,7	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Zde je patrné, že podíl jednotlivých částí DM se za sledované období udržuje ve vyrovnané výši, pouze dlouhodobý nehmotný majetek za celou dobu klesal, a to nejprve z roku 2014 na rok 2015 o 81 384 Kč, v dalších letech o 153 648 Kč. Dlouhodobý hmotný majetek se v roce 2017 zvýšil o 2,2 % (více než 3 miliony Kč) oproti předcházejícímu roku, největší podíl na tom měl nárůst nedokončeného DHM a DHM určeného k prodeji (3,108 mil. Kč).

Oběžná aktiva

Oběžná aktiva obce tvoří max. 5 % celkových aktiv, skládají se ze zásob, krátkodobých pohledávek a krátkodobého finančního majetku.

Tabulka 6 Struktura oběžných aktiv a vertikální analýza

	2014	2015	2016	2017
OA	5 069 849	4 835 866	6 692 462	7 663 588
zásoby	204 284	226 677	169 574	117 027
podíl na celku	4,0 %	4,7 %	2,5 %	1,5 %
pohledávky	2 964 054	1 926 005	5 278 544	5 753 437
podíl na celku	58,5 %	39,8 %	78,9 %	75,1 %
KFM	1 901 511	2 683 184	1 244 344	1 793 124
podíl na celku	37,5 %	55,5 %	18,6 %	23,4 %

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Nejmenší částí oběžných aktiv jsou **zásoby**, které dá se říct v průběhu sledovaného období fluktovaly, vrcholu dosáhly 2015 vzrůstající trend, poté klesaly a v roce 2017 činil jejich podíl na celkových oběžných aktivech pouze 1,5 %. Samy zásoby jsou tvořeny především materiálem (kancelářské potřeby aj.) a zbožím (pohlednice aj. suvenýry nebo popelnice určené k prodeji občanům) na skladě. Další položkou, která tvoří oběžná aktiva, jsou **pohledávky**. Ty vykazují přesný opak – nejdříve měly klesající trend, poté se rapidně zvýšily a od té doby stoupají. Do pohledávek můžeme zařadit hlavně odběratele, poskytnuté zálohy, dohadné účty aktivní, DPH nebo pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi – tj. pohledávky z titulu dotací, pravidelně obec získává neinvestiční transfer od Úřadu práce na mzdy veřejně prospěšných pracovníků. **Krátkodobý finanční majetek** představuje především 3 položky – běžný účet ÚSC, ceniny a pokladnu. Jak vidno z tabulky č. 6, v roce 2015 dosahovaly největší výše a zároveň největšího podílu na celku.

Tabulka 7 Horizontální analýza oběžných aktiv

Položka	Změna	15/14	16/15	17/16
zásoby	abs. v Kč	22 393	-57 103	-52 547
	v %	11	-25	-31
pohledávky	abs. v Kč	-1 038 049	3 352 539	474 893
	v %	-35	174	9
KFM	abs. v Kč	781 673	-1 438 840	548 780
	v %	41	-54	44

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z předcházející tabulky (č. 5) je patrné, o kolik celkově i procentně klesly složky oběžných aktiv. Největším „skokanem“ zůstávají pohledávky, které v roce 2016 vzrostly dokonce o 174 %. Došlo k tomu díky zvýšení dohadných účtů aktivních, kde obec eviduje odhady tržeb

za vodné a stočné, popř. i výši příspěvků od organizací zabezpečujících hospodaření s odpady. V opačném případě u krátkodobého finančního majetku, který se v roce 2016 snížil o 54 % především z běžného účtu ÚSC. V tomto roce podnikla obec hromadný zájezd do Maďarska, kde se konalo evropské kolo soutěže Vesnice roku a většinu výdajů s tím spojených platila právě ze svého účtu s malou návratností výdajů od občanů obce.

5.1.2 Analýza pasiv

V této části bude provedena horizontální a vertikální analýza položek, které tvoří pasiva. Pasiva jsou rozdělena na dvě části – vlastní kapitál (VK) a cizí zdroje (CZ).

Tabulka 8 Struktura pasiv a vertikální analýza ve sledovaných letech

	2014	2015	2016	2017
Celková pasiva	127 152 592	139 106 953	142 054 058	145 976 637
podíl na celku	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
VK	119 594 148	129 787 617	131 354 722	134 563 918
podíl na celku	94,1 %	93,3 %	92,5 %	92,2 %
CZ	7 558 444	9 319 336	10 699 335	11 412 719
podíl na celku	5,9 %	6,7 %	7,5 %	7,8 %

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že majetek obce je z převážné části kryt vlastním kapitálem, i když se jeho poměr vůči celkovým pasivům po celou sledovanou dobu snižuje. Vlastní kapitál i cizí zdroje krytí jsou za celé sledované období na vzrůstu. V 2. sledovaném roce (2015) došlo ke zvýšení VK o více než 10 193 tis. Kč a CZ o 1 761 tis. Kč, což dělá celkový nárůst pasiv o téměř 12 milionů Kč. Nárůst cizích zdrojů byl způsoben přijetím nového úvěru, kterým byly stávající úvěry obce refinancovány. V následujících letech nebyl nárůst vlastního kapitálu již tak drastický a u cizích zdrojů se také jednalo o pozvolný růst, v posledním sledovaném roce se zvýšily o 713 384 Kč.

Vlastní kapitál

Tuto položku pasiv tvoří především **jmění účetní jednotky a upravující položky** (jmění ÚJ a UP) – zde spadají transfery na pořízení DM, dále různé druhy **fondů**, které obec tvoří buď dobrovolně nebo ze zákona povinně, a v neposlední řadě zde také patří **výsledek hospodaření** (VH běžného účetního období, přecházejících účetních období a VH ve schvalovacím řízení).

Tabulka 9 Struktura vlastního kapitálu v Kč

	2014	2015	2016	2017
Vlastní kapitál	119 594 148	129 787 617	131 354 722	134 563 918
Jmění ÚJ a UP	110 903 827	120 117 891	119 002 116	118 741 482
Fondy ÚJ	0	50 000	100 000	200 000
Výsledek hospodaření	8 690 322	9 619 726	12 252 606	15 622 436

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z předchozí tabulky vidno fakt, že obec začala vytvářet fond teprve v roce 2015 a od té doby vždy narůstá o 100 %. Jedná se o Fond obnovy vodovodu a kanalizace. Z přílohy sestavované jako součást účetní závěrky se dozvíme, že obec v prvním roce vytvořila fond z přebytku hospodaření minulých let. Další podstatnou informací je zvyšování výsledku hospodaření, nutno podotknout, že obec Kateřinice nevykazuje žádný VH na účtu výsledku hospodaření ve schvalovacím řízení. Jedná se vždy o VH minulých let a běžného účetního období, z rozvahy bylo vyčteno, že se VH běžného účetního období vždy zvyšoval, pouze v roce 2015 oproti roku předcházejícímu se snížil o 1 611 tis. Kč.

Tabulka 10 Vertikální a horizontální analýza VK (v %)

	2014	2015	2016	2017	15/14	16/15	17/16
VK	100	100	100	100	8,5	1,2	2,4
jmění ÚJ a UP	92,7	92,5	90,6	88,2	8,3	-0,9	-0,2
fondy ÚJ	0,0	0,04	0,08	0,15	0,0	100,0	100,0
VH	7,3	7,4	9,3	11,6	10,7	27,4	27,5

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Největší část vlastního kapitálu tvořilo jmění účetní jednotky (pohybovalo se v rozmezí od 88,2–92,7 %), i když v posledních dvou letech vykazuje klesající trend. Z vertikální analýzy lze vyčíst, že i poměr jmění účetní jednotky na VK se postupně snižuje, naopak zvyšující se výsledek hospodaření zvyšuje svůj podíl na vlastním kapitálu. Z rozvahy je možné také vyčíst, že podstatnou částí spadající do jmění účetní jednotky a upravujících položek jsou transfery na dlouhodobý majetek. V roce 2015 došlo k jedinému nárůstu na této položce o více než 9 milionů Kč, jinak od té doby mírně klesá. Další „upravující položkou“ jsou vždy záporné oceňovací rozdíly při prvotním použití metody, čímž se rozumí například účtování odpisů nebo opravných položek, které se před rokem 2010 neúčtovaly.

Cizí zdroje

Cizí kapitál je onou druhou složkou kryjící majetek obce. Jeho podíl na celkových pasivech činí v průměru 7 %. Do cizích zdrojů se řadí především **rezervy, dlouhodobé závazky** (především dlouhodobé úvěry a dlouhodobé přijaté zálohy, mj. i dlouhodobé přijaté zálohy na transfery) a v poslední řadě **krátkodobé závazky**, do kterých spadají například dodavatelé, zaměstnanci nebo dohadné účty pasivní, ale i sociální zabezpečení. Obec Kateřinice nevytváří, tudíž ani nevykazuje za sledované období žádné rezervy, z toho důvodu se jimi v analýze nemá cenu zabývat.

Tabulka 11 Finanční struktura cizích zdrojů v Kč

	2014	2015	2016	2017
Cizí zdroje	7 558 444	9 319 336	10 699 335	11 412 719
dl. závazky	4 409 420	7 753 588	6 054 344	6 556 673
kr. závazky	3 149 024	1 565 748	4 644 991	4 856 046

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z finanční struktury je patrné, že cizí zdroje vykazují neustálý rostoucí trend. Dlouhodobé závazky dosáhly svého maxima v roce 2015 již zmíněným přijetím dlouhodobého úvěru, v tomto roce naopak krátkodobé závazky vykazovaly minimum za celé sledované období. Padesátiprocentní pokles byl především způsoben úhradou krátkodobého úvěru a nepřijetím tolikého množství krátkodobých záloh. Naopak v roce 2016 došlo k přijetí více než 3 milionů Kč na zálohách pro transfery, což způsobilo nárůst o téměř 200 %. Jednalo se především o dotace na opravy komunikací a aj. staveb, které byly poškozeny živelní pohromou. Další dotace byla zaměřena na prezentaci obce v rámci evropského kola soutěže Vesnice roku (dotace od ministerstva místního rozvoje). V dalším roce pokračoval rostoucí trend závazků. Závazky jsou velice nestabilní položkou a fluktuují.

Tabulka 12 Vertikální a horizontální analýza cizích zdrojů v %

	2014	2015	2016	2017	15/14	16/15	17/16
CZ	100,0	100,0	100,0	100,0	23,3	14,8	6,7
dl.závazky	58,3	83,2	56,6	57,5	75,8	-21,9	8,3
kr. závazky	41,7	16,8	43,4	42,5	-50,3	196,7	4,5

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z tabulky č. 12 je patrné, že nebýt roku 2015, podíly na cizích zdrojích by byly v podstatě vyrovnané. V roce 2015 dosáhl poměr dlouhodobých závazků k celkovým zdrojům dokonce 83 %, zato poměr krátkodobých závazků klesl oproti roku 2014 o 25 %.

5.2 Analýza výkazu zisku a ztráty

Pro úsporu prostoru bude udělána vertikální a horizontální analýza nákladů a výnosů a jejich nejpodstatnějších položek pouze v hlavní činnosti.

5.2.1 Analýza nákladů

Tabulka 13 Struktura nákladů z hlavní činnosti v Kč

	2014	2015	2016	2017
Celkové náklady	14 716 986	20 264 539	17 593 678	20 924 891
náklady z činnosti	13 302 293	18 239 358	15 755 078	19 077 942
finanční náklady	142 144	370 793	110 484	85 510
úroky	98 574	68 830	55 543	55 498
ostatní finanční náklady	43 570	301 963	54 941	30 012
náklady na transfery	933 001	1 037 690	1 325 313	1 206 620
daň z příjmů	339 548	616 698	402 803	554 818

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky (č. 13) je patrné, že největší část tvořící celkové náklady jsou **náklady z činnosti**. Do tohoto segmentu spadají například mzdové náklady, které obvykle tvoří největší část, dále zde patří spotřeba materiálu a energie, opravy a udržování nebo odpisy dlouhodobého hmotného majetku. V roce 2014 však největší položku nákladů z činnosti tvořily ostatní služby (téměř 27 %), bylo to z toho důvodu, že v tomto roce se obec účastnila soutěže Vesnice roku, tudíž zvýšené náklady šly na projekt Revitalizace zeleně v obci, aby prezentace obce nezaostávala, navýšení tohoto druhu nákladů nastalo i v roce 2016, kdy obec zorganizovala zájezd pro občany obce do Maďarska, kde se konalo evropské kolo této soutěže. V roce 2015 došlo k nárůstu odpisů DHM o 138 % z důvodu vyřazení demolovaných budov (vizte níže) a zároveň k obrovskému nárůstu nákladů na opravy a udržování z 366 tis. Kč na 5 053 tis. Kč. Příčinou byla rekonstrukce obecního domu kvůli zbudování bezbariérovému přístupu společně s rekonstrukcí krytu civilní obrany a sálu kulturního domu, dále proběhla demolice souboru objektů bývalého zemědělského družstva a úprava zahrady mateřské školy. V roce 2017 došlo opět k nárůstu těchto nákladů, spravovaly se část místní komunikace, dále obchodní domy s obecními byty a došlo i k přestavbě půdních prostor obecního domu na nové kanceláře. V oblasti **finanční náklady** byly vykázány pouze dvě položky, a to úroky a ostatní finanční náklady. Ostatní finanční náklady v roce 2014 tvořily 30,7 % finančních nákladů, ale jak lze vidět v následující tabulce (č. 14), v roce 2015 stouply o téměř 600 % z 43 570 Kč na 301 963 Kč. Bylo to způsobeno především koupí

majetku a s tím spojenými náklady na jeho pojištění, dále byl přibrán úvěr, s čímž souvisí poplatky. Od roku 2015 vykazují klesající trend (v roce 2016 o 82 %) a v roce 2017 dosahovaly ostatní finanční náklady nižší hodnotu, než v roce 2014.

Tabulka 14 Vertikální a horizontální analýza nákladů hlavní činnosti v %

	2014	2015	2016	2017	15/14	16/15	17/16
Celkové náklady	100	100	100	100	37,7	-13,2	18,9
náklady z činnosti	90,4	90,0	89,5	91,2	37,1	-13,6	21,1
finanční náklady	0,97	1,8	0,6	0,4	160,9	-70,2	-22,6
úroky	69,3	18,6	50,3	64,9	-30,2	-19,3	-0,1
OFN	30,7	81,4	49,7	35,1	593,1	-81,8	-45,4
nákl. na transfery	6,3	5,1	7,5	5,8	11,2	27,7	-9,0
daň z příjmů	2,3	3,0	2,3	2,7	81,6	-34,7	37,7

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Další složkou tvořící celkové náklady jsou **náklady na transfery**, čímž se rozumí, že dochází k poskytování dotací. Obec vypisuje dotační programy, na které se mohou hlásit například občanská sdružení nebo i sami občané obce. Poslední částí je **daň z příjmů**, u které došlo v roce 2015 ke zvýšení o 81,6 %. Tento stav byl zapříčiněn prodejem dvou pozemků v hodnotě přesahující 2 miliony Kč a s tím plynoucí povinností zaplatit daň. Po celou sledovanou dobu dochází k nárůstu a poklesu, poněvadž v roce 2016 nedošlo k významnému prodeji, ze kterého by plynula povinnost zaplatit tuto daň. Naopak v roce 2017 byl uskutečněn další prodej, v tomto případě se jednalo o prodej stavebního pozemku.

5.2.2 Analýza výnosů

Tabulka 15 Struktura výnosů z hlavní činnosti v Kč

	2014	2015	2016	2017
Výnosy celkem	17 222 614	21 035 773	20 237 490	24 100 940
Výnosy z činnosti	2 885 606	4 802 310	3 156 711	4 756 574
z prodeje vlastních výrobků	765 099	541 545	637 200	774 909
z prodeje služeb	788 621	881 026	1 070 067	1 171 801
z pronájmu	829 384	759 627	741 808	792 761
z prodaného zboží	9 815	33 162	10 315	6 904
ze správních poplatků	16 380	13 480	17 240	20 700
z místních poplatků	409 031	425 515	11 940	11 342
Jiné výnosy z vl. výkonů	2 000	5 000	1 050	3 000
z prodeje pozemků	730	2 001 675	492 310	1 789 085
Čerpání fondů	0	50 000	50 000	0

Ostatní výnosy z činnosti	64 547	91 281	124 781	186 073
Finanční výnosy	36 486	44 784	212 239	1 191 383
Výnosy z transferů	4 378 488	5 967 796	5 101 034	5 340 140
Výnosy ze sdílených daní a poplatků	9 922 034	10 220 883	11 767 506	12 812 843

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Tabulka č. 15 nastiňuje strukturu výnosů obce Kateřinice v oblasti hlavní činnosti.

Tabulka 16 Vertikální a horizontální analýza výnosů z hlavní činnosti v %

	2014	2015	2016	2017	15/14	16/15	17/16
VC	100,0	100,0	100,0	100,0	22,1	-3,8	19,1
Výnosy z činnosti	16,8	22,8	15,6	19,7	66,4	-34,3	50,7
Finanční výnosy	0,2	0,2	1,0	4,9	22,7	373,9	461,3
Výnosy z transferů	25,4	28,4	25,2	22,2	36,3	-14,5	4,7
Výnosy ze sdílených daní a poplatků	57,6	48,6	58,1	53,2	3,0	15,1	8,9

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z tabulky č. 16 vidno fakt, že největší podíl na celkových výnosech obce mají **výnosy ze sdílených daní a poplatků**, což je dané procento, které obci připadne z daní rozdělovaných státem. Z horizontální analýzy je patrné, že vykazuje rostoucí trend, růst v posledním roce trochu zpomalil. Další položkou, která za sledované období vždy rostla, jsou **finanční výnosy**. Na celkových výnosech však má ten nejmenší podíl, i když v posledním sledovaném roce jejich podíl dosáhl téměř 5 %. Bylo to způsobeno především výnosem z přecenění na reálnou hodnotu při prodeji stavebního pozemku. Další složkou tvořící celkové výnosy jsou **výnosy z transferů**, do kterých u obce Kateřinice můžeme zařadit neinvestiční dotace od ministerstva místního rozvoje na opravy komunikací, kdy v roce 2015 se jednalo o největší podíl za sledované období. **Výnosy z činnosti** představují nejobsáhlejší složení, spadá zde například prodej zboží, služeb či výrobků, ale i místní poplatky. V roce 2015 se zvýšily celkové výnosy obce, a to především z důvodu prodeje dvou pozemků, došlo ale i k nárůstu prodaného zboží. Ve zboží obec eviduje především popelnice a různé propagační předměty. V roce 2016 došlo ke snížení celkových výnosů, a to především kvůli poklesu výnosů z místních poplatků o 97 %. Bylo to zapříčiněno koupí nového vozu na svoz komunálního odpadu, z toho důvodu byly poplatky za svoz zrušeny a od této doby jsou vybírány jako služby obyvatelstvu. Jsou tedy přesunuty do jiné „kolonky“ výkazu. Zároveň došlo ke snížení výnosů z prodaného zboží o téměř 69 % (i prodej pozemků, ale to bylo způsobeno velkým výnosem

v předcházejícím roce), což nedokázal vyvážit ani nárůst finančních výnosů, došlo k tedy zmíněnému poklesu celkových výnosů. V posledním sledovaném roce opět došlo k růstu celkových výnosů, což bylo zapříčiněno již zmiňovaným prodejem stavebního pozemku (promítlo se to i do finančních výnosů).

5.3 Analýza rozpočtu obce

V této části bude provedena analýza schváleného rozpočtu a jeho skutečného plnění, v podkapitolách budou následně analyzovány rozpočtované příjmy a výdaje.

Tabulka 17 Schválený rozpočet v Kč

	2014	2015	2016	2017
PŘÍJMY	11 687 000	11 333 000	12 661 000	14 700 000
VÝDAJE	10 180 000	10 779 000	12 591 000	13 500 000
SALDO	1 507 000	554 000	70 000	1 200 000

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Lze si povšimnout, že obec schvaluje pokaždé přebytkový rozpočet. Jak víme, může ho takto schválit, když příjmy z aktuálního roku plánuje použít až v následujících obdobích.

Tabulka 18 Skutečné plnění rozpočtu v Kč

	2014	2015	2016	2017
PŘÍJMY	24 048 148	30 642 161	23 148 408	21 780 966
VÝDAJE	21 976 668	32 490 775	22 991 894	21 867 524
SALDO	2 071 480	-1 848 614	156 514	-86 559

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Při porovnání dat z tabulky č. 17 a 18 můžeme vidět, že schvalované rozpočty byly značně nižší, než jak tomu nakonec bylo ve skutečnosti. Při plnění vyplynuly dva schodky. V roce 2015 i 2017 to bylo způsobeno rozsáhlými opravami, se kterými se při sestavování rozpočtu obce původně nepočítalo. Ve zbývajících letech vznikly naopak přebytky, vyšší než při rozpočtovém schvalování – v roce 2014 se jednalo o 37 %, v roce 2016 o celých 124 %.

5.3.1 Rozpočtové příjmy

Pokud jste někdy nahlédli do povinně zveřejňovaných dokumentů obce, lze si povšimnout, že údaje z rozpočtu nejsou totožné s údaji ze závěrečného účtu. Je to z toho důvodu, že závěrečný účet je sestavován ve většině případů až koncem dubna, tedy je upraven o jistou položku. Jedná se o převodové účty, které konečné celkové příjmy obce navýší o hodnotu

příjmů mimorozpočtových fondů (to samé ve stejné výši se děje i na výdajové straně). Pokud k tomuto kroku dojde, příjmy a výdaje se opět vyrovnají, tudíž saldo rozpočtovaných příjmů a výdajů zůstává stejné. Tabulka č. 19 přiblíží, jak se měnily příjmy po rozpočtových opatřeních a kolik byla jejich skutečná výše.

Tabulka 19 Rozpočtové plnění příjmů v Kč

	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	11 687 000	11 333 000	12 661 000	14 700 000
Rozpočet po změnách	24 111 500	30 854 000	19 389 700	21 851 900
Skutečnost	24 048 148	30 642 161	23 148 408	21 780 966

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Ve všech letech schvalování rozpočtu došlo k podstatnému nárůstu příjmů při jeho změnách. Je vidět, že když už byla nějaká změna provedena, konečný stav rozpočtovaných příjmů byl většinou v podobné výši. Jen v roce 2016 se příjmy ještě oproti upravenému rozpočtu navýšily. Schválené rozpočty byly vždy podhodnoceny, naopak změněný rozpočet již vykazoval o něco větší hodnoty, než tomu bylo nakonec ve skutečnosti (kromě již zmíněného roku 2016).

Tabulka 20 Struktura rozpočtových příjmů v tis. Kč

Položka	Rozpočet	2014	2015	2016	2017
daňové příjmy	schválený	8 299,0	8 549,0	9 466,9	11 514,5
	skutečný	10 210,0	10 551,1	11 807,2	12 847,2
nedaňové příjmy	schválený	2 716,0	2 556,4	2 811,0	2 840,0
	skutečný	2 908,2	2 545,8	3 103,4	3 132,7
kapitálové příjmy	schválený	500,0	50,0	200,0	150,0
	skutečný	1 000,0	1 000,0	262,4	1 757,2
neinvestiční transfery	schválený	172,0	177,6	183,1	195,5
	skutečný	5 075,0	4 774,7	3 080,1	3 643,9
investiční transfery	schválený	0,0	0,0	0,0	0,0
	skutečný	4 854,9	11 770,5	1 114,3	400,0

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Tabulka č. 20 znázorňuje výši schválených a skutečných příjmů v jejich druhovém členění. Největší část vždy tvoří **daňové příjmy**, kde spadají například daně z příjmů či přidané hodnoty, ale i místní a správní poplatky. Obec vždy schvalovala nižší výši všech druhů příjmů

a vždy došlo v průběhu roku k nárůstu schvalovaných příjmů s výjimkou roku 2015, kdy skutečná výše **nedaňových příjmů** byla nižší než schválená. Bylo to způsobeno například snížením příjmů z prodeje zboží. Do nedaňových příjmů se dále řadí veškeré příjmy z hlavní činnosti (tedy z poskytování služeb a výrobků, z pronájmů apod.). Obec Kateřinice má pouze jediný **kapitálový příjem**, a tím je příjem z prodeje pozemků. Převážně nebyla odhadnuta správná výše a vždy došlo k vyššímu příjmu, než se původně předpokládalo. Nejlepší odhad byl proveden v roce 2016, kdy skutečný příjem byl jen o 62 tis. Kč vyšší. Naopak v roce 2015 byl největší nárůst tohoto příjmu. V oblasti **neinvestičních transferů** také docházelo k podhodnocování. Schvalovány byly částky v řádech stovek tisíců, ve skutečnosti však obec přijala dotace v mnohonásobně větší výši. Do neinvestičních dotací většinou spadají dotace od zlínské pobočky Úřadu práce na mzdy veřejně prospěšných prací nebo zde přechází i účelové dotace pro příspěvkovou organizaci (Základní a Mateřská škola Kateřinice). V roce 2017 byly tyto transfery navýšeny z důvodu konání voleb do Poslanecké sněmovny, zároveň se konaly i prezidentské volby. S **investičními transfery** při sestavování rozpočtů obec vůbec nepočítala, a právě o tyto položky se nejvíce zvýšilo skutečné plnění rozpočtu. Jednalo se především o transfery od ministerstva místního rozvoje – v roce 2014 došlo k úpravě multifunkčního hřiště, prováděly se opravy místních komunikací a kanalizací. V roce 2015 došlo k největšímu nárůstu, a to především kvůli četným rekonstrukcím budov, popř. demolicím zmiňovaných při analýze nákladů. V roce 2016 již neproběhlo tolik oprav, došlo k úpravě návsi u obecního úřadu a ne příliš nákladné rekonstrukci CO krytu. V roce 2017 dotace činily pouze 400 000 Kč, využití našly v podobě oprav dětského hřiště u základní školy.

5.3.2 Rozpočtové výdaje

V této podkapitole budou analyzovány rozpočtované výdaje. V tabulce č. 21 je zobrazeno plnění rozpočtových výdajů. Je patrné, že obec vždy počítala s nižšími výdaji, ale po změnách v rozpočtu byly upraveny tak, že se téměř vyrovnaly skutečné výši.

Tabulka 21 Rozpočtové plnění výdajů v Kč

	2014	2015	2016	2017
Schválený rozpočet	10 180 000	10 779 000	12 591 000	13 500 000
Rozpočet po změnách	22 584 500	33 553 500	19 956 700	22 169 700
Skutečnost	21 976 668	32 490 775	22 991 894	21 867 524

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

V následující tabulce (č. 22) lze vidět odvětvové dělení rozpočtovaných výdajů pro vytvoření lepšího obrázku, z čeho se obecní výdaje zhruba skládají:

Tabulka 22 *Struktura rozpočtových výdajů dle odvětví v tis. Kč*

Odvětví	Rozpočet	2014	2015	2016	2017
Zemědělství, lesní hospodářství a rybnářství	schválený	590,00	602,00	555,00	564,00
	skutečný	627,36	648,93	602,68	733,72
Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	schválený	1 751,00	1 764,00	2 835,00	3 903,00
	skutečný	3 929,99	6 950,09	4 869,91	8 497,68
Služby pro obyvatelstvo	schválený	4 511,00	2 884,00	3 726,00	4 311,00
	skutečný	13 700,37	13 777,21	7 773,52	8 075,29
Sociální věci a politika zaměstnanosti	schválený	-	0,00	683,00	300,00
	skutečný	-	163,35	601,11	267,84
Bezpečnost státu a právní ochrana	schválený	85,00	114,00	83,00	218,00
	skutečný	110,45	87,74	88,94	171,35
Všeobecná veřejná správa a služby	schválený	3 243,00	5 415,00	4 709,00	4 204,00
	skutečný	3 608,49	10 863,45	5 274,73	4 121,64

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Do oblasti **zemědělství, lesního hospodářství** v obci spadá pouze lesní hospodářství – pěstební činnost. Na území obce se nachází pěstební farma a výdaje na její provoz se nesou v řádech stovek tisíců. V roce 2017 došlo k největšímu nárůstu oproti schválenému rozpočtu, bylo to především způsobeno výstavbou skladu a přívodu elektrických přípojek.

Pod odvětvím nazvaným **průmyslová aj. odvětví hospodářství** si lze představit dopravu a vodní hospodářství. Výdaje na vodní hospodářství jsou po celou sledovanou dobu vyrovnané, v roce 2017 došlo k mírnému navýšení, jelikož bylo investováno do průzkumu a tvorby zkušebních vrtů pro nové podzemní zdroje vody, dále bylo zakoupeno čerpadlo čističky odpadních vod. Doprava v obci představuje vyšší výdaje, jedná se především o výdaje na pozemní komunikaci – opravy, údržby včetně zimních, ale i výstavba nových. K největšímu nárůstu došlo v roce 2015, kdy obec učinila revitalizaci místní části Kněžska, proběhla i úprava návsi před obecním úřadem. K opravám místních komunikací dochází pravidelně, ale v roce 2017 proběhla i oprava mostu poničeném po přivalových deštích, výdaje zvýšil i nákup minitraktoru za 605 tis. Kč pro údržbu chodníků. Další výdajovou položkou je silniční

doprava – v roce 2017 obec nakoupila autobus, který bude převážně využíván základní školou, ale není vyloučeno využití i pro jiné osoby.

Největší část skutečných výdajů byla v letech 2014 a 2015 tvořena **službami pro obyvatelstvo**. Do tohoto odvětví spadají především výdaje na bydlení, komunální služby, územní rozvoj, dále ochranu životního prostředí, ale patří zde i výdaje na kulturu, tělovýchovu a vzdělávání. Z těchto podsložek jde v roce 2014 největší část výdajů na ochranu životního prostředí (až 6 milionů Kč), následuje bydlení a vzdělávání. Právě v tomto roce jde většina výdajů na protieroční či protipožární ochranu, naopak v roce 2015 je obdobná částka použita na výdaje spojené s nakládáním s odpady. Došlo k investování do koupě nového vozu na svoz odpadů, což přineslo tyto výdaje. V roce 2016 již tento výdaj nebyl tak vysoký, největší část výdajů služeb pro obyvatelstvo byla vynaložena na kulturu, jelikož v tomto roce byl pořádán zahraniční zájezd v rámci již zmiňovaného evropského kola soutěže Vesnice roku za účelem prezentace obce. V roce 2017 byl vynaložen největší výdaj z této oblasti na bydlení a komunální rozvoj, protože došlo k přístavbě nových obecních bytů, dále k nákupu budovy bývalé vrátnice zemědělského družstva, která bude v následujícím roce předělána na sociální byty. Dále došlo k opravám fasád a výměně výloh na obecních obchodech a celkové rekonstrukci jednoho obecního bytu.

Sociální věci a politika zaměstnanosti činí nejnižší rozpočtované obecní výdaje. V roce 2014 se s těmito výdaji vůbec nepočítalo, ale od roku 2015 jsou pravidelně vynakládány výdaje v řádech stovek tisíců Kč. Pod tímto odvětvím se v obci vynakládají výdaje pouze na služby sociální péče – domov pro seniory. Jedná se především o výdaje na projektovou dokumentaci a stavební povolení. Schválený výdaj je vždy nadhodnocen a vždy došlo ke skutečné úspoře. V roce 2016 došlo k velkému navýšení oproti předchozímu roku, a to kvůli zpracování nové projektové dokumentace na výstavbu bytového domu pro seniory, zároveň se objekt, kde má domov stát, upravuje pro započítání stavby. Ovšem k samotné výstavbě stále nedošlo, poněvadž obec i přes snahu nedokáže získat příslušný dotační titul, který by umožnil realizaci a který by obec nepřivedl do nepříznivé finanční situace.

Další oblastí rozpočtových výdajů je **bezpečnost státu a právní ochrana**. V tomto odvětví se v rámci obecního rozpočtu setkáme s výdaji na obecní připravenost na krizové stavy – ochrana obyvatelstva a požární ochrana, kde spadají vydání na Sbor dobrovolných hasičů. V prvním sledovaném roce byla schválená výše překročena o 30 %, naopak v roce 2015 se skutečný výdaj oproti předchozímu roku snížil o 21 %. Bylo to způsobeno snížením příspěvku na podporu sboru dobrovolných hasičů, který v obci působí. V roce 2016 je výdaj

vyrovnaný, ovšem v roce 2017 došlo ke zvýšení jak schváleného, tak skutečného výdaje. Tento 93% nárůst byl způsoben zvýšením podpory Sboru na oslavy jubilea založení.

Posledním odvětvím výdajů je **všeobecná veřejná správa a služby**. Zde spadají výdaje na správní činnost obce. Skutečné výdaje se od schválených v letech 2014 a 2016 navýšily maximálně o 12 %, v roce 2017 došlo naopak k 2% snížení skutečných výdajů oproti schváleným. Naopak v roce 2015 došlo k nárůstu výdajů na správní činnost o 201 % vůči skutečným výdajům předchozího roku. V roce 2016 následoval pokles skutečných výdajů o 51 % vůči předchozímu roku a klesající trend pokračoval (z roku 2016 na 2017 o 22 %).

5.4 Jednotlivé ukazatele finanční analýzy

V této kapitole bude provedena analýza ukazatelů představených v teoretické části – nejdříve analýza likvidity, poté zadluženosti a dluhové schopnosti a ve 3. podkapitole budou vypočítány další ukazatele používané při finanční analýze municipálních firem.

5.4.1 Likvidita

Tabulka 23 Ukazatele likvidity ve sledovaných letech

	2014	2015	2016	2017
Běžná	1,61	3,09	1,44	1,58
Pohotová	1,55	2,94	1,40	1,55
Hotovostní	0,60	1,71	0,27	0,37

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Běžná likvidita se má pohybovat v rozmezí od 1,5-2,5. Z tabulky č. 17 je patrné, že v roce 2015 tuto hodnotu obec překročila, což bylo způsobeno nárůstem KFM jakožto i poklesem krátkodobých závazků. V roce 2016 naopak klesla pod tuto doporučenou hranici. Ukazatel značí, že by své závazky ze stavu oběžných aktiv mohla uhradit 1,4krát. Klesne-li hodnota pod hranici 1, musí doložit ministerstvu financí, proč se vyskytuje v takovéto situaci.

Pohotová likvidita sleduje oběžná aktiva nezapočítávajíc zásoby. Rozmezí 1-1,5 je ve své podstatě dodrženo v roce 2014 a 2017, v ostatních letech hodnotu překračuje, nebo se vyskytuje pod ní, není to však nic alarmujícího. Nižší hodnoty jsou vítány především vedením obce, naopak věřitelé žádají hodnoty vyšší, protože mají jistotu, že v případě potřeby bude mít obec prostředky k splacení jejich pohledávek. U obcí takovou starost mít nemusí.

Hotovostní likvidita obsahuje pouze tu nejlikvidnější složku oběžných aktiv – peněžní prostředky a ceniny. Výsledky by měly dosahovat hodnot mezi 0,2-0,5, v roce 2015 se obec od

doporučených hodnot odchýlila nejvíce. Prostředky zbytečně „leží“ na účtu a mohly by být využity jinak, ovšem u obcí je problém, že koncem roku bývá tento druh likvidity vyšší než v jiné části roku, tedy nelze s přesností říci, zda k tomuto stavu dochází. Proto by likvidita měla být sledována průběžně během roku.

5.4.2 Zadluženost a dluhová schopnost

Prvním použitým ukazatelem zadluženosti je **věřitelské riziko**, které určuje podíl cizích zdrojů na celkových pasivech.

Tabulka 24 Ukazatel věřitelského rizika

	2014	2015	2016	2017
Hodnota v %	5,94	6,70	7,53	7,82

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Celkovou zadluženost, jak již bylo řečeno, sleduje i ministerstvo financí, max. hodnota byla určena na 25 %. Jak vidno z tabulky č. 24, k této hodnotě se obec Kateřinice ani zdaleka nepřiblížila, i když se ukazatel postupně zvyšuje. Je to způsobeno nárůstem cizích zdrojů, kdy v posledním sledovaném roce (2017) došlo ke zvýšení závazků vůči zaměstnancům i dodavatelům, ale i na účtu Dohadné účty pasivní byl zaznamenán nárůst – zde obec eviduje odhady spotřeb elektřiny, plynu nebo výši poskytnutých dotací.

Další vypočtený ukazatel nese název **samofinancování**.

Tabulka 25 Ukazatel samofinancování

	2014	2015	2016	2017
Hodnota v %	94,06	93,30	92,47	92,18

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Tento ukazatel jde v ruku v ruce s ukazatelem věřitelského rizika, je jeho opakem. Když ukazatel celkové zadluženosti stoupá, logicky tento ukazatel musí klesat. Podíl vlastního kapitálu se tedy na celkových zdrojích snižuje, přestože sám vlastní kapitál se zvyšuje. Z tabulky je tedy patrné, že větší část cizích zdrojů je kryta vlastním kapitálem, což může být drahé, neboť obvykle náklady na vlastní kapitál převyšují náklady na kapitál cizí.

Do ukazatelů dluhové schopnosti řadíme **ukazatel úrokového krytí**. Vypovídá, kolikrát zisk převyšuje nákladové úroky. Hodnota ukazatele by tedy měla vykazovat co nejvyšší hodnoty, aby obci zbyla velká část zisku po uhrazení nákladových úroků.

Tabulka 26 Ukazatel úrokového krytí v letech 2014–2017

	2014	2015	2016	2017
Ukazatel	29,9	21,2	55,9	68,2

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z tabulky č. 26 je patrné, že v roce 2016 došlo k velkému nárůstu tohoto ukazatele. Bylo to způsobeno refinancováním stávajících úvěrů, čímž se snížily úroky a došlo ke zvýšení tohoto ukazatele. V roce 2016 to znamená, že zisk převýšil nákladové úroky až 56krát. Je to způsobeno i tím, že dochází ke zvyšování výsledku hospodaření.

Ukazatel dluhové služby spadá do ukazatelů, které vyžaduje znát ministerstvo financí, jedná se o Soustavu informativních a monitorovacích ukazatelů. Obce nejsou povinny tyto údaje na ministerstvo financí zasílat. Ukazatel dluhové služby vykazuje schopnost hradit náklady spojené s cizím kapitálem. Vypočítá se jako poměr dluhové služby a dluhové základny. Do dluhové služby spadají zaplacené úroky a splátky jistin a leasingu, do základny se počítají skutečné daňové a nedaňové příjmy, dále i kapitálové příjmy a dotace tzv. souhrnného dotačního vztahu. Dluhová základna se nerovná celkovým příjmům, bereme-li informace ze závěrečného účtu (musely by se od nich odečíst tzv. převodové účty – převody z rozpočtových účtů a převody z vlastní pokladny). Pokud bereme informace ze souhrnného rozpočtu, rovná se dluhová základna veškerým rozpočtovým příjmům. Tab. č. 27 naznačuje i postup výpočtu ukazatele krytí dluhové služby:

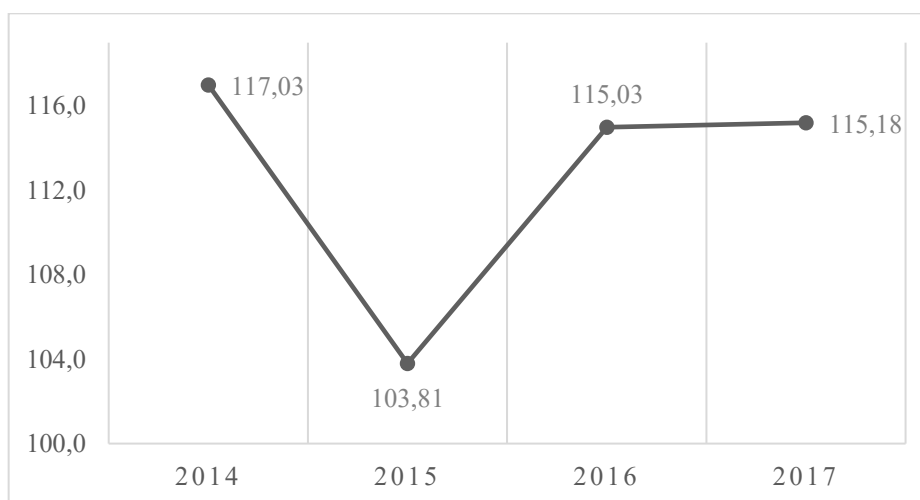
Tabulka 27 Struktura a výpočet ukazatele dluhové služby (v Kč)

	2014	2015	2016	2017
Daňové příjmy	10 210 019	10 551 109	11 807 247	12 847 193
Nedaňové příjmy	2 908 247	2 545 792	3 103 381	3 132 736
Kapitálové příjmy	1 000 000	1 000 000	262 420	1 757 150
Přijaté transfery	9 929 883	16 545 260	4 194 359	4 043 886
Dluhová základna	24 048 148	30 642 161	19 367 408	21 780 966
Úroky	98 574	68 830	55 543	55 498
Splátky jistin	3 770 432	5 194 809	1 635 000	1 880 517
Dluhová služba	3 869 006	5 263 639	1 690 543	1 936 015
Ukazatel DS	16,09 %	17,18 %	8,73 %	8,89 %

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

V prvních dvou sledovaných letech dosahuje ukazatel dluhové služby (DS) poměrně vysokých hodnot, je to však způsobeno větším množstvím přijatých transferů, především v r. 2015. V následujících dvou letech ji obec nezískala tolik dotací a tím pádem klesl i ukazatel. Ministerstvem stanovená hranice je 30 %, od které se ve dvou po sobě jdoucích letech (2016 i 2017) obec vzdálila, tudíž se nemusí strachovat. V opačném případě by jí ministerstvo navrhlo opatření, aby v budoucích obdobích již nebyl tento ukazatel překročen.

Ukazatel autarkie vyjadřuje míru soběstačnosti z hlediska pokrytí nákladů výnosy.

Graf 2 Autarkie v % (hlavní činnost)

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Z grafu č. 2 je patrné, že je obec soběstačná, její výnosy dokáží pokrýt náklady z hlavní činnosti. Pouze v roce 2015 došlo k poklesu o 13 %, ale i v tomto případě zůstaly obecní výnosy vyšší než náklady a obec nepotřebovala nijak kompenzovat jejich výši.

Posledním ukazatelem je **ukazatel nákladové rentability**, poměruje výsledek hospodaření obou činností (hlavní i hospodářské) s náklady, které byly na jeho produkci vynaloženy. Platí pravidlo čím vyšší hodnota, tím účinnější využití vynaložených prostředků.

Tabulka 28 Rentabilita nákladů ve sledovaném období

	2014	2015	2016	2017
Ukazatel v %	19,0	8,5	16,4	17,4

Zdroj: účetní výkazy obce, vlastní zpracování

Tabulka č. 28 sděluje informaci, že nejlepší hodnoty byly vykázány v roce 2014, když dosahovaly 19 %. V roce 2015 došlo k poklesu, protože se snížil výsledek hospodaření a náklady dosahovaly téměř výše VH. V roce 2016 i 2017 vidíme opět zlepšení výsledných hodnot a vzrůstající trend způsob zvyšujícím se výsledkem hospodaření.

6 ZHODNOCENÍ SITUACE A DOPORUČENÍ

Tato kapitola bakalářské práce se zabývá zhodnocením hospodaření obce Kateřinice a vypracováním případných návrhů doporučení, které mohou být zastupitelstvem obce využity v jejich rozhodnutích při rozhodování o budoucím vývoji obce.

Obci Kateřinice se dle mého názoru při hospodaření se svým i svěřeným majetkem daří velmi dobře. Většinu majetku tvoří dlouhodobý majetek, což je obvyklé, jelikož je obec vlastníkem převážné většiny pozemků a užitných staveb nacházejících se v jejím katastru. Velká část majetku je financována vlastními zdroji, což také značí nízkou zadluženost. Z analýzy nákladů a výnosů vyšel najevo fakt, že výnosy vždy překračují výši nákladů. Největší výnosová část je tvořena sdílenými daněmi a předpokládám, že jejich poměr na výnosech se bude stále zvyšovat, protože v poslední době dochází k nárůstu vybíraných daní díky zefektivnění výběru ze strany vládních opatření. Velkou část výnosů také tvoří transfery, které jsou nedílnou součástí příjmové stránky rozpočtu. Díky dotacím dokáže obec financovat více projektů, než kdyby je musela hradit vždy jen ze svých prostředků. Důsledkem toho je stálá obnova místních komunikací, ale dochází také k investování do oblasti vzdělávání, kultury a sportu. V neposlední řadě se též investuje do oblasti sociální – bydlení pro seniory. Toto jediné odvětví v obci zaostává a dělá se vše pro to, aby obyvatelé i ve stáří mohli nadále společensky žít, ale i mít místo k odpočinku. Mým doporučením v této oblasti je stále sledovat vypsané dotační tituly (nejen pro oblast sociálního bydlení). Největší položku nákladů obce tvoří náklady z činnosti. V tomto ohledu by obec měla sledovat, aby náklady nepřevýšily výnosy, ale jak víme z analýzy, k tomuto scénáři za celé sledované období nedošlo. Některé oblasti se ovšem ani ovlivnit nedají, pokud například opravy místních komunikací byly zapříčiněny nepředvídatelnými přívalovými dešti. Zde bych doporučila vytvářet rezervu na pokrytí neočekávaných výdajů spojené s živelními pohromami, které mohou v obci nastat a jak z historie obce vyplývá, často se opakují. Kvůli zvyšujícímu se suchu již bylo investováno do průzkumu a tvorby zkušebních vrtů pro nové podzemní zdroje pitné vody, další projekt na posílení obecních vodních zdrojů bude realizován v roce 2018.

Při sestavování rozpočtu vychází členové zastupitelstva z v tu dobu jim známých skutečností, které správně interpretují do návrhů, a nikdy nebyl předpokládán schodek. Za sledované období se vyskytla obec v záporu v letech 2015 a 2017. Jednalo se především o nárůst výdajů v oblasti oprav a údržeb, ale v roce 2015 se obec rozhodla zakoupit vlastní vůz na svoz odpadů, což vedlo k vysokému saldu. V roce 2017 to bylo způsobeno koupí malého

traktoru, který bude využíván především k údržbě chodníků, a autobusu k přepravě občanů, s těmito výdaji se při sestavování také nepočítalo. Aby nedocházelo ke schodku, jsou zde dva návrhy – buď zvýšit příjmy nebo snížit výdaje. Zvyšování příjmů je však omezené různými faktory, protože prvotním úkolem obce není vytváření zisku. Pokud by došlo ke zvýšení místních poplatků, které tvoří daňové příjmy obce, občané by byli nespokojení. Zvyšováním nedaňových příjmů se také může jevit jako dobrý návrh pouze do té míry, neprojeví-li se nespokojenost např. nájemců obecních pozemků či jiných prostor, případně jiného majetku. Prodej majetku obce je také omezen, zde by bylo lepší využít právě pronájmu, jelikož ten obci přivádí pravidelný příjem. Snižování výdajů je také možnost, zde doporučuji nakupovat majetek, ale i energie a pohonné hmoty levněji – konkurence na trhu je vysoká, tudíž lze v nynější době snadno najít výhodnější nabídky. Ke snižování mezd a platů bych raději nepřistupovala, popř. ani k propouštění. V nynější době je na trhu práce nejnižší nezaměstnanost za poslední dobu a při propouštění by mohl být problém nalézt náhradu. Další možností snížení výdajů se týká kapitálové oblasti – omezit nákupy majetku, který primárně neslouží potřebám obce, případně by jeho užívání nebylo vyváženo dostatečnou výší příjmů. Dále je třeba nakupovat pozemky s rozmyslem, protože se nejedná o levnou záležitost.

Co se týče analýzy finančních ukazatelů, zde jsem došla k názoru, že výsledky většiny ukazatelů jsou velice uspokojující. Likvidita obce se za sledované období sice vyskytovala často mimo doporučené hodnoty, vysoká hodnota je ovšem ovlivněna výší příjmů z transferů, která obci za dané období připadla. Může se zdát, že by finanční majetek mohl být využit právě jinak než pouhým uložením na účtu, případně v pokladně, ale ukazatel byl vykazován k poslednímu dni roku, tudíž zde jsou i nevyplacené platy. V roce 2016 byla však hotovostní likvidita docela nízká (avšak neklesla pod doporučenou hranici), zde by teoreticky mohlo hrozit riziko nezaplacení při nečekaném okamžitém výdaji.

Ukazatel věřitelského rizika vykazuje nízké hodnoty vykazující rostoucí trend od 6 % do 8 %. Jak již bylo zmíněno, ministerstvo financí tento ukazatel sleduje a při hodnotě přesahující 25 % se na obec obrací, aby jí vysvětlila skutečnosti vedoucí k těmto hodnotám. V případě obce Kateřinice se nic takového neděje a ani nevypadá, že by se v dohledné budoucnosti ukazatel celkové zadluženosti měl nějak razantně měnit. Z toho všeho vyplývá, že obec svůj majetek financuje z více než 90 % ze svých zdrojů, tudíž je schopna se z převážné části financovat sama. Úrokové krytí vypovídá, že velká část zisku je upotřebena i na krytí jiných nákladů než úroků. V posledních dvou sledovaných letech došlo ke zvýšení hodnot ukazatele, což je pozitivní stav a dále ukazatel stoupá. Nedojde-li k přibrání nového úvěru, což by

navýšilo zvýšení úroků, nebo nepoklesne-li zisk, neočekává se snižování tohoto ukazatele. Ukazatel dluhové služby představuje schopnost hradit náklady spojené s cizím kapitálem. V rámci cizího kapitálu obec vykazuje pouze dlouhodobý úvěr, který byl v průběhu sledovaných let refinancován, tudíž došlo ke snížení splátek jistin i úroků. Splátky jistin se však časem budou zvyšovat, tudíž bude záviset na výši dluhové základny (rozpočtových příjmech). Aby se tento ukazatel nezvyšoval, je potřeba, aby se zvyšovaly příjmy. Pokud by tomu tak nebylo a ukazatel poté dosáhl hodnot přesahující 30% hranici, ministerstvo financí by hned navrhovalo a požadovalo obecní opatření. Autarkie neboli soběstačnost je u obce příznivá, dosahuje hodnot nad 100 %. Výnosy z hlavní jsou schopny krýt náklady z hlavní činnosti, pouze v roce 2015 došlo ke snížení této schopnosti. Bylo to zapříčiněno zvýšením nákladů (především na opravy a udržování) a nedošlo k adekvátnímu přírůstku výnosů. Nebude-li docházet k takovýmto zvýšením nákladů, popř. pokud nedojde k rapidnímu snížení výnosů, ukazatel autarkie se bude pohybovat v požadovaných hodnotách. Podíl nákladů k výsledku hospodaření z obou činností obce byl tímto nárůstem nákladů také ovlivněn, ale díky hospodaření obce v následujících letech opět došlo ke zlepšení. Je třeba se tedy alespoň částečně vyvarovat takovýmto výkyvům, které jak je patrné z rozpočtu obce, vedly i ke schodku mezi příjmy a výdaji.

V tomto odstavci bych se ráda věnovala návrhům, které spíše zkvalitní poskytované služby obyvatelstvu, než aby snížily schodek (popř. navýšily přebytek) rozpočtu. Možností je plno, například ve vzdělávání a školství, případně kultuře. V obci narůstá počet obyvatel a zvyšuje se i počet dětí, ovšem kapacita tříd v základní i mateřské škole je omezená. Zde by se mohlo investovat do rozšíření tříd, popř. do budování přístavby, avšak prostor obce a školy je také omezen. V loňském roce došlo k vytvoření projektu na výstavbu nového pavilonu školy, ale ještě se uvidí, jak celá situace dopadne. Dále navrhuji obnovení knižních titulů v obecní knihovně. Některé knihy se zde nachází již od první poloviny minulého století, je to sice pěkná připomínka, ale obnova knih i rozšíření nabídky by mohlo přilákat více potenciálních čtenářů. Již nyní probíhají v knihovně různé cirkulační soubory a došlo k investici do jejího vybavení (počítače a tiskárny), avšak stále je co zlepšovat. Dalším návrhem je investice do vytvoření lepšího místa pro nezávazné setkávání občanů. Zatím se zde nachází pouze hřiště pro děti a mládež, avšak prostor pro veřejné setkávání na venkovním prostranství stále chybí. Touto investicí by mohlo dojít ke zlepšení a upevnění sousedských vztahů, případně by se lidé, kteří se zatím o dění v obci moc nezajímali, mohli dovědět o aktivitách a činnostech nejen obecních spolků a sdružení.

Obec se za celou sledovanou dobu nevyskytla ve špatné situaci, co se zadluženosti týká, tudíž se dá předpokládat, že v tomto hledisku nenastane žádný zvrat. Celkové hospodaření a počínání obce v oblastech ekonomických, ale i společenských, hodnotím kladně. Z analýzy vyplynulo, že si obec stojí obstojně ve všech jejích částech, i když se občas vyskytly výkyvy. S tím je však nutno počítat jak ve sféře soukromé, tak i veřejné.

ZÁVĚR

Úkolem práce bylo zanalyzovat hospodaření obce Kateřinice s využitím finanční analýzy, především za pomoci horizontální a vertikální, zhodnotit její pozici a vypracovat návrhy, které by vedly ke zlepšení situace. Tento hlavní cíl byl splněn, i když ve sledování ekonomického počínání obce by se dalo s klidem pokračovat dále.

Teoretická část si kladla za cíl vypracovat rešerši literárních zdrojů, které se zabývají hospodařením municipálních jednotek, hodně informací o územně samosprávných celcích bylo zachyceno z legislativních dokumentů, a to především zákonů a vyhlášek.

V části praktické byla provedena analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty za pomoci nástrojů finanční analýzy, dále však byly prozkoumány i další vykazované dokumenty (cennými informacemi oplývala především příloha). Byla provedena analýza rozpočtových příjmů a výdajů, jejichž hlavním výkazem je rozpočet a závěrečný účet obce. Na základě zjištěných dat bylo již snadné zhodnotit hospodaření obce a vyhodnotit její celkový stav.

Bylo zjištěno, že majetek obce je kryt z velké části jejími vlastními zdroji, což přispívá k nízké zadluženosti a vysoké schopnosti samofinancování. Je-li zadluženost obce nízká, otevírá jí to dveře při získávání nových úvěrů potřebných k financování jejich investičních záměrů. Obec je také úspěšná v získávání a využívání transferů, většina jejich investic byla s přičiněním státních, ale i krajských dotací.

Příjmy i výdaje se snaží obec schvalovat ve vyrovnané výši, avšak některé skutečnosti v průběhu roku ji dokáží příznivě i nepříznivě ovlivnit. Vedení obce by si s tím mělo poradit, ovšem jedinou nevýhodou, kterou na obecním hospodaření spatřuji je, že nejsou tvořeny žádné rezervy. Rezervy by mohly být využity při nedostatečné výši příjmů při jejich neočekávaném snížení, případně při zvýšení výdajů.

Z výsledků většiny ukazatelů finanční analýzy vyplývá fakt, že je obec v oblastech likvidity, dluhové schopnosti, avšak i v jiných oblastech, zdatná. Když budu brát informace z analýz rozvahy a VZZ z pohledu nezainteresované osoby, řekla bych, že se obec Kateřinice snaží investovat do všech oblastí, od školství a kultury přes rekonstrukci místních komunikací k nákupu nového majetku až po podporu zájmových spolků činných v obci. Žádné odvětví by nemělo být zaostáváno, i když je možné, že se v příslušném roce na něj nenajdou finance. Úkolem vedení obce je činit všechno pro to, aby se obyvatelé v obci cítili dobře, přestože to občas může jít na úkor nějaké jiné plánované aktivity.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

HAMERNÍKOVÁ, Bojka, 2017. *Veřejné finance: vybrané problémy*. Praha: Wolters Kluwer, 164 s. ISBN 978-80-7552-577-2.

KADEČKA, Stanislav, 2007. České obecní zřízení a jeho vývoj po roce 2000. In: GROSPÍČ, Jiří, Tomáš LOUDA a Lenka VOSTRÁ. *Územní samospráva v České republice a Evropě: sborník příspěvků z mezinárodní konference "Územní samospráva v České republice a v Evropě – její problémy a perspektivy v XXI. století": Třešť, 21.-22.11.2006*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. 131-149. ISBN 978-80-7380-028-4.

KNÁPKOVÁ, Adriana et al., 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 232 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.

KRAFTOVÁ, Ivana, 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. V Praze: C.H. Beck, 206 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-717-9778-2.

MÁČE, Miroslav, 2013. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada, 552 s. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-4574-9.

MARKOVÁ, Hana, 2000. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 192 s. Příručky pro praxi a studium veřejné správy. ISBN 80-861-9923-1.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, 178 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 375 s. ISBN 80-726-1086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 288 s. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER, 2010. *Public finance*. 9th ed. Boston, MA: McGraw-Hill/Higher Education, 595 s. ISBN 978-0-07-351135-1.

ŠTOHL, Pavel a Vladislav KLIČKA, 2013. *Maturitní okruhy z účetnictví: 2013*. 6., upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 243 s. ISBN 978-80-87237-56-4.

Legislativní dokumenty

Vyhláška č. 323/2002 Sb.: o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů, 2018. *Ministerstvo financí* [online]. [cit.2018-03-29]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>

Vyhláška č. 410/2009 Sb. ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2017-12-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-410>

Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 ústavní zákon české národní rady, ve znění pozdějších předpisů, In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2018-01-28]. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2018-01-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení), In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, 2000. In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2018-02-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>

Zákon č. 474/2017 Sb. ze dne 19. prosince 2017 o státním rozpočtu České republiky na rok 2018, In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2018-01-13]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-474>

Zákon č. 563/1991 Sb. ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, In: *Zákony pro lidi* [online]. [cit.2017-12-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>

Internetové zdroje

Monitoring hospodaření obcí, 2012. *Ministerstvo financí* [online]. [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

Přehled o peněžních tocích, 2010. *Obec účtuje* [online]. [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: www.obecuctuje.cz/aktuality.php?id_aktuality=155

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CO	Civilní ochrana
CZ	Cizí zdroje
ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
D	Dal
DM	Dlouhodobý majetek
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DS	Dluhová služba
KFM	Krátkodobý finanční majetek
KR	Krajský rozpočet
MD	Má dáti
OA	Oběžná aktiva
OFN	Ostatní finanční náklady
SA	Stálá aktiva
SR	Státní rozpočet
ÚSC	Územní samosprávný celek
VC	Výnosy celkem
VH	Výsledek hospodaření
VK	Vlastní kapitál
VZZ	Výkaz zisku a ztráty
VÚSC	Vyšší územní samosprávný celek

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

<i>Obrázek 1</i>	<i>Výhled na Kateřinice z Dubcové.....</i>	<i>28</i>
<i>Graf 1</i>	<i>Struktura stálých aktiv v tis. Kč</i>	<i>30</i>
<i>Graf 2</i>	<i>Autarkie v % (hlavní činnost)</i>	<i>46</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 Zjednodušená rozvaha ÚSC</i>	<i>15</i>
<i>Tabulka 2 Schéma běžného rozpočtu</i>	<i>19</i>
<i>Tabulka 3 SWOT analýza obce Kateřinice</i>	<i>28</i>
<i>Tabulka 4 Struktura aktiv a vertikální analýza ve sledovaném období (v Kč)</i>	<i>29</i>
<i>Tabulka 5 Vertikální a horizontální analýza stálých aktiv (v %)</i>	<i>30</i>
<i>Tabulka 6 Struktura oběžných aktiv a vertikální analýza</i>	<i>31</i>
<i>Tabulka 7 Horizontální analýza oběžných aktiv</i>	<i>31</i>
<i>Tabulka 8 Struktura pasiv a vertikální analýza ve sledovaných letech</i>	<i>32</i>
<i>Tabulka 9 Struktura vlastního kapitálu v Kč</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 10 Vertikální a horizontální analýza VK (v %)</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 11 Finanční struktura cizích zdrojů v Kč</i>	<i>34</i>
<i>Tabulka 12 Vertikální a horizontální analýza cizích zdrojů v %</i>	<i>34</i>
<i>Tabulka 13 Struktura nákladů z hlavní činnosti v Kč</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka 14 Vertikální a horizontální analýza nákladů hlavní činnosti v %</i>	<i>36</i>
<i>Tabulka 15 Struktura výnosů z hlavní činnosti v Kč</i>	<i>36</i>
<i>Tabulka 16 Vertikální a horizontální analýza výnosů z hlavní činnosti v %</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 17 Schválený rozpočet v Kč</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 18 Skutečné plnění rozpočtu v Kč</i>	<i>38</i>
<i>Tabulka 19 Rozpočtové plnění příjmů v Kč</i>	<i>39</i>
<i>Tabulka 20 Struktura rozpočtových příjmů v tis. Kč</i>	<i>39</i>
<i>Tabulka 21 Rozpočtové plnění výdajů v Kč</i>	<i>40</i>
<i>Tabulka 22 Struktura rozpočtových výdajů dle odvětví v tis. Kč</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 23 Ukazatele likvidity ve sledovaných letech</i>	<i>43</i>
<i>Tabulka 24 Ukazatel věřitelského rizika</i>	<i>44</i>
<i>Tabulka 25 Ukazatel samofinancování</i>	<i>44</i>
<i>Tabulka 26 Ukazatel úrokového krytí v letech 2014–2017</i>	<i>45</i>
<i>Tabulka 27 Struktura a výpočet ukazatele dluhové služby (v Kč)</i>	<i>45</i>
<i>Tabulka 28 Rentabilita nákladů ve sledovaném období</i>	<i>46</i>